

Tiina Pajari

TILITOIMISTON OHJEKIRJA ASIAKKAILLE

TILITOIMISTON OHJEKIRJA ASIAKKAILLE

Tiina Pajari
Opinnäytetyö
Kevät 2011
Liiketalouden koulutusohjelma
Oulun seudun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun seudun ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma

Tekijä(t): Tiina Pajari

Opinnäytetyön nimi: Tilitoimiston ohjekirja asiakkaille

Työn ohjaaja(t): Nina Kukkonen

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: kevät 2011

Sivumäärä: *esim. 28 + 1 liite*

TIIVISTELMÄ

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tavoitteena oli laatia tilitoimisto Tilmed Ky:n asiakkaille ohjekirja, joka opastaa heidän asiakkaitaan tilitoimistokäytännössä, kirjanpidossa sekä työnantajana toimimisessa. Toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena on usein kehittää jotakin asiaa paremmaksi. Tässä tapauksessa ohjekirjan tavoitteena on vähentää tilitoimiston kirjanpitäjien ylimääräisiä työtehtäviä, helpottaa asiakkaiden kirjanpidon laatimista sekä antaa asiakkaille lisätietoa kirjanpidosta.

Opinnäytetyön viitekehys perustuu kirjanpitoon ja tositteisiin, arvonlisäverotukseen, työnantajan maksuihin sekä auton käyttöön liiketoiminnassa. Tietoperusta koottiin taloushallinto alan lähdekirjallisuudesta, Internet-sivuista sekä arvonlisävero- ja kirjanpitolaista. Käytännössä ohjekirja on rajattu koskemaan vain sellaisia asioita, mitä yrittäjän on välttämätöntä tietää kyseessä olevista asiakokonaisuuksista. Työn tuloksena saatiin koottua kaikki tarpeellinen tieto yhteen pakettiin, ja halutessaan ohjekirjaa on helppo muokata, esimerkiksi lisäämällä siihen ajankohtaisia asioita ja päivittämällä tiedot vuosittain ajan tasalle.

Opinnäytetyön tekeminen osoitti miten paljon asioita yrittäjien on otettava huomioon toiminnassaan, ja keskusteluissa toimeksiantajan kanssa huomattiin se, kuinka monilla on vaikeuksia näiden asioiden kanssa. Monesti yrittäjät harjoittavat liiketoimintaansa menestyksekkäästi, mutta toisaalta kirjanpitokäytänteistä heillä on heikompi tietämys. Kirjanpito on kuitenkin yksi liiketoiminnan tärkeimmistä asioista, joka tulee ottaa huomioon yritystoiminnassa.

Asiasanat: ennakoperintä, arvonlisävero, vakuutus, työeläkkeet

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Economics

Author: Tiina Pajari

Title of thesis: Manual for clients of an accounting firm

Supervisor(s): Nina Kukkonen

Term and year when the thesis was submitted: spring 2011 Number of pages: 28+1

ABSTRACT

The aim of this thesis was to establish a manual for the clients of an accounting firm. The intention of a project based thesis is, to improve practice, and in this case it was a manual. The aim in the manual is to reduce the bookkeepers work and give the customers additional information about bookkeeping.

The theoretical background of this thesis is based on accounting and vouchers, value added tax, employer contributions and the use of the car in business. The information was collected from the relevant literature, web-sites and Accounting Act and Value Added Tax Act. In practice, the manual only scratches the surface of the topic, but the view is wide enough for an entrepreneur's needs. As a result all the relevant information was compiled into one package. It is easy to customize the manual by adding material about topical issues and update the changing data annually.

The study itself showed how many things entrepreneurs have to consider in their operations. While writing this thesis, the difficulties many entrepreneurs face became apparent. In many cases, entrepreneurs run their business successfully but, on the other hand, they do not know much about accounting. Still, bookkeeping is one of the most important aspects of the business, and it must be taken into accounting daily operations.

Keywords: value added tax, insurance, employee pension contribution, prepayment of tax

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 KIRJANPITO JA TOSITTEET	8
2.1. Tositteet.....	8
2.2 Osto- ja myyntilaskut	9
3 ARVONLISÄVEROTUS	11
3.1 Arvonlisäveron ilmoittaminen ja maksaminen	11
3.2 Vähäinen liiketoiminta.....	12
4 TYÖNANTAJASUORITUKSET JA VAKUUTUKSET	14
4.1 Ennakonpidätys ja sosiaaliturvamaksu	14
4.2 Työeläkemaksu (TyEL).....	16
4.3 Yrittäjän eläkemaksu YEL.....	16
4.4 Tapaturma-, työttömyys- ja ryhmähenkivakuutusmaksu	17
5 AUTO YRITYSTOIMINNASSA	19
5.1 Auton arvonlisävero	19
5.2 Auton poistot.....	19
5.3 Leasingsopimus.....	20
5.4 Auton yksityiskäyttö	20
5.5 Oma auto yrityksen käytössä.....	21
5.6 Päivärahan ja kilometrikorvauksen edellytykset	22
6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA.....	24
LÄHTEET.....	26
LIITTEET	28

1 JOHDANTO

Aihe työlle löytyi opinnäytetyöntekijän ammattiharjoittelupaikasta, jossa ilmeni tarve laatia jonkinlainen ohjekirja asiakkaille. Ohjekirjan sisältöä pohdittiin ja tultiin siihen päätökseen, että eniten asiakkaat tarvitsevat opastusta oikeanlaisten tositteiden toimittamisessa ja auton ostoaikeissa. Vaikeuksia siitä, etteivät jotkut asiakkaat osanneet toimittaa tarvittavaa aineistoa tilitoimistoon, aiheutuu työnantajasuoritusten ilmoittamiseen, arvonlisäverotukseen ja tilinpäätöksen laatimiseen. Tavoitteena tässä opinnäytetyössä oli laatia raportti ja sen pohjalta ohjekirja tilitoimiston asiakkaille. Raportti keskittyy esittämään asiat sellaisina kuin ne ovat ja ohjekirja aukaisee raportin sisältöä esimerkein ja asioiden tiivistyksen avulla. Ohjekirjan on tarkoitus auttaa tilitoimiston asiakkaita ymmärtämään miten tärkeää oikeanlainen kirjanpito on, miten se saadaan toteutettua ja millä tavoin he voivat itse siihen vaikuttaa.

Yrityksen liiketoiminnan kirjanpitoa ja sen keskeisiä asioita voidaan tarkastella useammastakin näkökulmasta, joten oli haastavaa rajata työ koskemaan tiettyä näkökulmaa. Tässä työssä tarkastellaan asioita pienen tilitoimiston näkökulmasta. Tilitoimiston tämän hetkinen tilanne kartoitettiin haastattelemalla toimeksiantajaa ja sen pohjalta valittiin käsiteltävät asiat ohjekirjaan. Toimeksiantajana opinnäytetyölle toimi Tilitoimisto Tilmed Ky, jolla on yli kymmenen vuoden kokemus taloushallinnosta ja yrityksen asiakaskunta kasvaa jatkuvasti. Yritystä johtavat sisarukset Tiina Haikara ja Miia Tuohimaa. Heidän asiakkaansa koostuvat lähinnä pk-yrityksistä, joiden toimialat vaihtelevat parturi-kampaajista rakennusliikkeisiin. Tilmedin tarjoamia palveluita ovat muun muassa kirjanpito, osto- ja myyntireskontra, palkanlaskenta, tilinpäätökset, verotusneuvonta ja yhtiömuodon muutokset.

Opinnäytetyön pääasiat ovat kirjanpito ja tositteet, arvonlisäverotus, työnantajasuoritukset ja vakuutukset sekä auto yritystoiminnassa. Pääkohdista kerrotaan vain yleisellä tasolla, jotta aiheesta ei tule liian laajaa. Tärkeintä ohjekirjassa on se, että yrittäjät saavat tarvitsemansa tiedon helposti ja ymmärrettävässä muodossa käsiinsä. Ohjekirja on word- ja pdf-tiedostona, jotta sitä on helppo päivittää ja lähettää asiakkaille sähköpostitse. Ohjekirjaa jaetaan toimeksiantajalta sen asiakkaille työn valmistuttua, joten siitä tulee olemaan hyötyä sekä tilitoimistolle että sen uusille ja vanhoille asiakkaille. Ohjekirjasta on hyötyä esimerkiksi sellaisille vanhoille asiakkaille, joilla on vielä ongelmia tositteiden kanssa tai he palkkaavat työntekijöitä ensimmäistä kertaa.

Toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena on työelämän käytäntöjen kehittäminen. Tässä opinnäytetyössä laadittiin ohjeistus tilitoimiston asiakkaille. Opinnäytetyön päätavoitteena oli selvittää, miten asianmukainen kirjanpito vaikuttaa asiakasyritysten liiketoimintaan ja laatia ohjekirja, kuinka asianmukainen kirjanpito voidaan tehdä. Joki-Korpelan, Jokisen, Klemolan, Konnun ja Vilppulan (2009,14) mukaan **liiketoiminta** käsittää ansiotarkoituksessa tehtävää, jatkuvaa, ulospäin suuntautunutta ja itsenäistä toimintaa, johon liittyy yrittäjäriski. Toiminnan on myös tapahduttava ansiotarkoituksessa ja, jotta toiminta katsotaan liiketoiminnaksi, tulee sen olla jatkuvaa tai ainakin toistuvaa, eli yksittäistä myyntitapahtumaa ei pidetä liiketoimintana.

Opinnäytetyön teoriapohja koostuu arvonlisävero- ja kirjanpitolaista, Juha Kuposen teoksesta Yrittäjän verokäsikirja sekä Joki-Korpelan, Jokisen, Klemolan, Konnun ja Vilppulan teoksesta Käytännön arvonlisäverotus. Muita lähteitä ovat Verohallinnon Internet-sivut sekä muu alan kirjallisuus ja verkkomateriaali.

2 KIRJANPITO JA TOSITTEET

Kaikki, jotka harjoittavat liike- tai ammattitoimintaa, ovat tästä toiminnastaan kirjanpitovelvollisia (Kirjanpitolaki 1336/1997 1:1.1§). Toiminnastaan kirjanpitovelvollisen on noudatettava hyvää kirjanpilotapaa (Kirjanpitolaki 1336/1997 1:3 §). Kirjanpitovelvollisten on kirjattava liiketapahtumat aikajärjestyksessä kuukausittain arvonlisäveron suuruuden selvittämiseksi. Myös eri verokantojen myynnit ja ostot on oltava selvästi erotettuna toisistaan. Tilitapahtumat kirjataan tiliotteelta, käteisellä tapahtunut toiminta on kirjattava päivittäin ylös, sekä jokaisen kuukauden lopussa on toimitettava yhteenveto käteiskirjauksista tilitoimistoon. (Verohallinto 2003, hakupäivä 21.10.2010.)

2.1. Tositteet

Liiketapahtuman kirjauksen todentaa päivätty ja numeroitu tosite. Jos kirjanpidosta ei ilmene tai ei muutenkaan ole selvää, miten liiketapahtuma on kirjattu, tositteeseen on merkittävä käytetyt tilit. Menotositteesta täytyy käydä ilmi vastaanotettu tuotannontekijä ja tulotositteesta luovutettu suorite. Tositteen tai sen liitteen avulla on voitava näyttää tuotannontekijän vastaanottoajankohta ja suoritteen luovutusajankohta. Maksun todentavan tositteen on oltava maksun saajan tai maksun välittäneen rahalaitoksen tai muun vastaavan antama. Mikäli kirjauksen perusteeksi ei saada ulkopuolisen tekemää tositetta, kirjaus on todennettava itse kirjanpitovelvollisen laatimalla ja asianmukaisesti varmennetulla tositteella. (Kirjanpitolaki 1336/1997 2:5 §.)

Tilitoimiston asiakkaan kuuluu toimittaa tilitoimistoon kaikki liiketoimintaan liittyvät tositteet. Näitä tositteita ovat tiliotteet, ostokuitit, myyntilaskut, kassakirjat ja kuukausiraportit, palkkamuistiot, matkalaskut, ajopäiväkirja sekä muut toimintaan kuuluvat asiakirjat ja tositteet. (Tilitoimisto Ellax 1995, hakupäivä 21.10.2010.) Muita tositteita ovat esimerkiksi puhelin- ja tietoliikenneyhteyksien laskut, vesi-, sähkö- ja lämmityslaskut. Tapahtumat kirjataan aikajärjestyksessä tilitoimistossa, jonka vuoksi onkin tärkeää, että yrittäjä tarkistaa toimittaessaan aineiston, että kaikki pankkitililtä maksetut laskut ovat mukana. Tositteiden täytyy olla alkuperäisiä, kirjanpitovelvolliselle osoitettuja sekä selkeästi ja pysyvällä tavalla tehtyjä. Esimerkiksi lämpökirjoitintechnikalla tulostetun kuitin jälki ei kestä pitkään, joten siitä on otettava valokopio tai pyydettyä liikkeestä säilyvällä tavalla tehty kuitti. (Suomen taloushallintoliitto ry 2009, hakupäivä 14.10.2010.)

Tiliotteesta selviää yrityksen maksuliikenne eli se, miten raha on liikkunut. Siitä ei kuitenkaan pystytä todentamaan mitä, kenelle ja milloin on myyty, eikä mitä, keneltä ja milloin on ostettu. Tämän takia vain tiliotteilla ei voida tehdä kirjanpitoa, vaan tarvitaan tositteiksi kopiot yrityksen myyntilaskuista ja alkuperäiset ostolaskut. Näistä pystytään kirjaamaan yrityksen tulot ja vähennyksiksi hyväksyttävät menot. Kirjanpito on todistusaineisto, josta nähdään yrityksen taloudelliset tapahtumat. (Holopainen 2010, 145.) Kirjanpidossa esitetään liiketapahtumat peruskirjanpidossa aikajärjestyksessä ja pääkirjanpidossa asiajärjestyksessä (Kirjanpitolaki 1336/1997 2:4 §).

2.2 Osto- ja myyntilaskut

Kirjanpidossa hyväksyttävän laskun on täytettävä tietyt vaatimukset. Laskun kirjauksen on perustuttava numeroituun ja päivättyyn tositteeseen, jonka tehtävänä on todentaa liiketapahtuma (Kirjanpitolaki 1336/1997 2:5 §). Ostolaskusta on selvittävä, mikä tavara tai palvelu on vastaanotettu. Myyntilaskusta on puolestaan selvittävä mikä tavara tai palvelu on myyty. Laskussa tai sen liitteessä on oltava nähtävissä milloin tavara tai palvelu on vastaanotettu tai luovutettu sekä toimituspäivämäärä. (Joki-Korpela ym. 2009, 247.)

Tosite sisältää päiväyksen (luovutus-, lasku- tai maksupäivä), mitä ja keneltä ostettu, mitä ja kenelle on myyty sekä maksutositteesta täytyy näkyä maksaja, maksun saaja ja maksun syy. Tavarain tai palvelun luovutushetki on pystyttävä osoittamaan tosittteen tai sen liitteen avulla. Arvonlisäverolain mukaan pakollisia laskumerkintöjä ovat laskun antamispäivä, laskun numero (juokseva), Y-tunnus, ostajan arvonlisäverotunniste (jos kyseessä yhteisökauppa tai käännetty verovelvollisuus), myyjän ja ostajan nimi ja osoite, tavaroiden määrä ja luonne sekä palvelujen laajuus ja luonne, tavaroiden toimituspäivä, palvelujen suorituspäivä, veron peruste verokannoittain ja yksikköhinta ilman veroa sekä hyvitykset ja alennukset, verokanta, suoritettava veron määrä euroissa ja verottomuuden tai käännetyn verovelvollisuuden peruste. (Verohallinto 2003, Hakupäivä 21.10.2010.)

Arvonlisäverolain mukaan myyjän tulee laatia tietosisältövaatimukset täyttävä lasku seuraavissa tilanteissa: verollisesta myynnistä, kun ostajana elinkeinonharjoittaja tai oikeushenkilö, joka ei ole elinkeinonharjoittaja vaan esimerkiksi yleishyödyllinen yhteisö sekä verottomasta myynnistä, jos myyntiä varten tehdyistä ostoista saa arvonlisäverolain mukaan palautuksen. Kyseisiin myynteihin kuuluvat yhteisömyynti, vienti ja muut nollaverokannan alaiset myynnit, jotka oikeuttavat palautukseen. Myös tavaroiden kaukomyynnistä ja uusien kuljetusvälineiden

myynnistä toiseen EU-maahan täytyy laatia tietosisältövaatimukset täyttävä lasku silloinkin, kun ostajana on yksityishenkilö. Verottomasta myynnistä kunnalle, ennakkomaksusta ja oikaisueristä on tehtävä tietosisältövaatimukset täyttävä lasku. Arvonlisäverolaissa määrätty lasku voi tavallisen laskun lisäksi olla myös jokin muu laskuna toimiva tosite, kunhan se täyttää tietosisältövaatimukset. Laskun voi toimittaa paperilla tai sähköisesti. (Verohallinto 2010a, 5.)

Laskumerkintävaatimukset riippuvat muun muassa laskun loppusummasta. Laskun loppusumman ollessa enintään 250 euroa, laskun tulee täyttää ainoastaan kevennetyt laskumerkintävaatimukset. Näitä ovat myyntilaskut yksityishenkilöille (esimerkiksi kioskit, kampaamot tai hautaus-toimistot) tarjoilupalveluja ja henkilökuljetuksia koskevat laskut sekä pysäköintimittareiden tai muiden vastaavanlaisten laitteiden tulostamat tositteet. Kevennetyt laskumerkintävaatimukset käsittävät myös vähittäiskaupassa, tai siihen rinnastettavissa olevaan, lähinnä yksityishenkilöille suoritettavassa myynnissä annettavia laskuja. (Suomen taloushallintoliitto ry 2009, hakupäivä 14.10.2010.) Kevennetyt laskumerkintävaatimuksia ovat laskun antamispäivä, myyjän Y-tunnus ja nimi, myytyjen tavaroiden määrä ja luonne sekä palvelujen luonne ja toimitettavan veron määrä verokannoittain tai veron peruste verokannoittain (Arvonlisäverolaki 1501/1993 22:209c §).

3 ARVONLISÄVEROTUS

Kaikki liiketoimintaa harjoittavat yrittäjät ovat arvonlisäverovelvollisia. Arvonlisävero on kulutusvero, mikä sisällytetään tavaran tai palvelun myyntihintaan. Näin ollen kuluttaja maksaa veron ostamastaan tuotteesta tai palvelusta. Yrittäjien välisessä kaupan käynnissä myyjä laskuttaa arvonlisäveron ostajalta, mutta ostaja voi vähentää arvonlisäveron omassa verotuksessaan. Tämän edellytyksenä on kuitenkin se, että tavaraa tai palvelua käytetään arvonlisäverollisessa yritystoiminnassa. (Verohallinto 2010a, 1-2.) Yleinen arvonlisäverokanta on 23 %, muita ovat 13 % ja 9 %. Esimerkiksi 13 % arvonlisäveroa sovelletaan elintarvikkeisiin ja rehuaineisiin. 9 %:n arvonlisäveroa käytetään henkilökuljetuksissa, majoituksessa, parturi-kampaamopalveluissa, liikuntapalveluissa, pääsymaksuissa, lääkkeissä, kirjoissa ja lehdissä sekä taide-esineiden myynnissä. (Joki-Korpela ym. 2009, 245.)

Arvonlisäveron määrä saadaan selville, kun kerrotaan veroton myyntihinta voimassa olevalla verokannalla. Esimerkiksi tuotteen veroton hinta on 100 euroa ja siihen sovelletaan 23 %:n verokantaa. Arvonlisäveroa lisätään 23 % eli $100 \times 23/100 = 23$ euroa. Verolliseksi hinnaksi saadaan 123 euroa. Tuotteen hintaan sisältyvä arvonlisävero saadaan selville seuraavasti: tuotteen verollinen hinta on 500 euroa ja sovellettava verokanta 23 %. Vero saadaan laskemalla $500 \times 23/123 = 93,50$ euroa. Tuotteen veroton hinta on $500 - 93,50 = 406,50$ euroa. (Verohallinto 2010a, 2.)

Palveluiden ja tavaroiden myynti on yleensä arvonlisäverollista. Lainsäädännössä on kerrottu verotuksen ulkopuolelle jäävät toiminnot, joita ovat esimerkiksi kiinteistöjen ja osakehuoneistojen myynti, sosiaalihuoltopalvelut sekä terveyden- ja sairaanhoitopalvelut. Myös yrityksen tilikauden liikevaihdon jäädessä alle 8 500 euron, ei sen tarvitse ilmoittautua arvonlisäverovelvolliseksi. (Verohallinto 2010a, 2.) Tällöin on kyse vähäisestä liiketoiminnasta, josta kerrotaan enemmän luvussa 3.2.

3.1 Arvonlisäveron ilmoittaminen ja maksaminen

Verovelvollisen on täytettävä kuukausittain arvonlisäverolaissa säädetty ilmoitusvelvollisuutensa ja maksettava oma-aloitteisesti jokaiselta kalenterikuukaudelta suoritettava vero (Joki-Korpela ym. 2009, 275). Kuukausittaista ilmoitusta kutsutaan kausiveroilmoitukseksi.

Kausiveroilmoituksen voi täyttää Internetissä Verohallinnon verotilipalvelussa tai paperiversiona ja lähettää sen postitse Verohallinnolle.

Myyntien yhteydessä saatu arvonlisävero on tilitettävä valtiolle kuukausittain. Tilityksen on oltava perillä veroviraston tilillä myyntiä seuraavan toisen kuukauden 12. päivään mennessä. Esimerkiksi tammikuun 2011 arvonlisäveron eräpäivä on 12.3.2011. (Verohallinto 2010a, 4.) Arvonlisäveron voi ilmoittaa myös neljännesvuosittain tai kerran vuodessa. Vuosimenettelyssä kausiveroilmoitus on annettava ja maksettava viimeistään kalenterivuotta seuraavan helmikuun 28 päivä. (Verohallinto 2011a, 2.) Kausiveroilmoituksessa ilmoitetaan myös vähennettävä arvonlisävero eli liiketoimintaan liittyvien ostojen sisältämä vero. Tilitettävä arvonlisävero on myyntien ja ostojen arvonlisäveron erotus.

3.2 Vähäinen liiketoiminta

Vähäiseksi liiketoiminnaksi kutsutaan toimintaan, jonka tilikauden liikevaihto jää alle 8 500 euron. Liikevaihdon suuruutta arvioidessa täytyy olla realistinen. Jos 8 500 euron raja ylittyy, yrittäjän täytyy maksaa arvonlisäveroa takautuvasti tilikauden alusta asti viivästysseuraamuksineen. Arvonlisäverovelvolliseksi voi ilmoittautua vaikka liikevaihto jäisikin tilikaudessa alle 8 500 euron. (Verohallinto 2010a, 2.)

8 500 euron rajan ylittyessä tulee yrittäjän antaa perustamisilmoitus. Tällöin hänet merkitään arvonlisäverovelvollisten rekisteriin takautuvasti tilikauden alusta tai toiminnan aloittamispäivästä, verollisen toiminnan alkaessa kesken tilikautta. Arvonlisäverovelvolliseksi hakeutuva merkitään verovelvolliseksi aikaisintaan siitä päivästä alkaen, jona perustamisilmoitus saapuu Patentti- ja rekisterihallitukseen, Verohallinnon toimipisteeseen, maistraattiin tai ELY-keskukseen. (Verohallinto 2010b, Hakupäivä 18.12.2010.)

Verovelvollinen, jonka tilikauden liikevaihto ylittää 8 500 euroa mutta jää alle 22 500 euron, saa tilitettävästä verosta huojennuksen. Kaavasta 1 voidaan nähdä, millä tavoin arvonlisäveron huojennus lasketaan.

KAAVA 1. Arvonlisäverohuojennuksen laskeminen. (Holopainen 2010, 98.)

$$\text{vero} - \frac{(\text{liikevaihto} - 8\,500) \times \text{vero}}{14\,000}$$

jossa:

vero = kauden arvonlisävero

liikevaihto = tilikauden liikevaihto

$$22\,500 - 8\,500 = 14\,000$$

Huojennusta ei voi hakea, jos liikevaihtoraja ylittyy, eikä silloin, kun tilikauden tilitettävä vero on negatiivinen eli tilikauden vähennettävät verot ovat enemmän kuin tilitettävät verot, jolloin verovelvollinen on oikeutettu palautukseen (Holopainen 2010, 98).

4 TYÖNANTAJASUORITUKSET JA -VAKUUTUKSET

Rahapalkka on ennakonpidätyksenalaista palkkaa, mutta myös muut etuudet työsuhteessa ovat palkkaan verrattavia, ellei niistä ole toisin säädetty. Muita etuuksia ovat esimerkiksi autoetu, ateriaetu ja asunto-etu. Työnantaja on veloitettu hoitamaan palkanmaksajana myös työntekijän sosiaaliturvasta. Sosiaaliturvamaksu lasketaan ennakonpidätyksenalaisen palkan perusteella. Työnantajan on maksettava palkan perusteella myös työeläke-, tapaturma-, työttömyys- ja ryhmähenkivakuutusmaksut. Yrittäjä huolehtii omat vakuutuksensa esimerkiksi YEL:n ja tapaturmavakuutuksen itse. (Koponen 2010, 150-151.) Vakuutusmaksujen prosentit vaihtuvat vuosittain Verohallinnon päätöksellä.

Työnantajan on suoritettava kuukausittain tai neljännesvuosittain verottajalle tiedot maksetuista ennakonpidätyksistä ja sosiaaliturvamaksuista. Kuukausittainen ilmoitus on jätettävä palkkojen maksua seuraavan kuukauden 12. päivään mennessä. (Holopainen 2010, 114.) Esimerkiksi maaliskuun 2011 palkkojen työnantajasuoritukset on ilmoitettava 12.4.2011 mennessä (Koponen 2010, 167). Myös TyEl:n alaiset palkat on ilmoitettava omalle vakuutusyhtiölle. Tyel voidaan maksaa myös ennakkomaksuina edellisen vuoden palkkojen mukaan. Tilapäisen työnantajan on kuitenkin ilmoitettava palkkatiedot ja maksettava eläkemaksut kuukausittain viimeistään palkanmaksukuukautta seuraavan kuukauden 20.päivä. (Etera 2010c, Hakupäivä 30.3.2011.)

4.1 Ennakonpidätys ja sosiaaliturvamaksu

Ennakonpidätyksen alaiseen palkkaan kuuluvat rahapalkka, luontoisedut ja muut veronalaiset etuudet. Ennakonpidätys toimitetaan maksettaessa palkkaa ja työntekijän ennakonpidätyksen suuruuden määrää verokortti, joka toimitetaan työnantajalle työsuhteen alkaessa. (Koponen 2010, 152.)

Palkkatuloa saava henkilö voi valita rastittamalla verokortistaan palkkakausi-kohtaisen – tai vuositulorajan noudattamisen. Valinnan voi muuttaa vain hakemalla muutosverokortin verotoimistosta. Työntekijä voi halutessaan pyytää palkanlaskijaa toimittamaan ennakonpidätyksen korkeampana, kuin mitä verokortissa on. Jos taas työntekijä haluaa pienentää ennakonpidätysprosenttiaan, on hänen haettava muutosta verotoimistosta. Tulonsaajan ennakonpidätys lasketaan palkkakausi-kohtaisesti tai muun tulon maksukausi-kohtaisesti tai ottamalla laskennassa huomioon myös

tulonsaajalle aikaisempina kausina maksetut ennakonpidätyksen alaiset tulot. Työnantaja voi itse valita käyttääkö hän kausilaskentaa vai kumulatiivista laskentaa ennakonpidätyksen toimittamisessa. (Koponen 2010, 153.)

Kausilaskenta tarkoittaa sitä, että työnantaja laskee kaikki palkkakauden maksetut palkat yhteen ja toimittaa niistä ennakonpidätyksen palkkakauden tulorajaan saakka perusprosentin mukaan. Jos tuloraja ylittyy palkkakauden aikana, ennakonpidätys toimitetaan lisäprosentin mukaan. Lomarahasta ennakonpidätys toimitetaan aina perusprosentin mukaan. **Kumulatiivisessa laskennassa** työnantaja laskee palkkakautta pidemmältä ajalta tulorajan ja ennakonpidätyksen. Tässä otetaan huomioon palkansaajan samana vuonna saman verokortin voimassa ollessa kertyneet ennakonpidätykset ja tulot sekä tuloraja. (Verohallinto 2010c, Hakupäivä 3.2.2011.)

Maksettava palkka lasketaan mukaan palkansaajalle aiemmin maksettuihin palkkoihin (kumulatiivinen tulo). Palkkakauden tulorajan euromäärä lisätään aiempien palkkakausien tulorajojen euromääriin (kumulatiivinen tuloraja). Sitten lasketaan ennakonpidätyksen suuruus kumulatiivisesta tulosta: kumulatiivisen tulon ollessa enintään kumulatiivisen tulorajan suuruinen, ennakonpidätys lasketaan perusprosentin mukaan ja ylimenevästä osasta lisäprosentin mukaan. Saadusta ennakonpidätyksen määrästä (kumulatiivinen ennakonpidätys) vähennetään aiemmin toimitettu ennakonpidätys. Erotus on tällöin kyseisen palkanmaksu kerran ennakonpidätyksen suuruus. Kumulatiivisessa laskennassa ennakonpidätys lasketaan kaikista palkoista, myös loma- ja lomaltapaluurahasta samalla tavalla. (Verohallinto 2010c, Hakupäivä 3.2.2011.)

Sosiaaliturvamaksu (2,12 % vuonna 2011) lasketaan työntekijän bruttopalkasta, joka on sama kuin ennakonpidätyksen alainen palkka. Sosiaaliturvamaksu myös tilitetään ennakonpidätyksen kanssa. Työnantajan täytyy yleensä maksaa sosiaaliturvamaksu ennakonpidätyksen alaisista palkoista. Sosiaaliturvamaksu on maksettava, vaikkei ennakonpidätystä toimitettaisi. Ennakonpidätys voi jäädä toimittamatta esimerkiksi siksi, että palkansaajalla on verokortti, jonka mukainen ennakonpidätysprosentti on nolla. Sosiaaliturvamaksua ei tarvitse suorittaa esimerkiksi päivärahoista eikä kilometrikorvauksista. Sairausvakuutuslain mukaisista päivä- tai äitiysrahoista tai tapaturma- tai liikennevakuutuslain mukaisista päivärahoista ei tarvitse myöskään suorittaa sosiaaliturvamaksua. (Koponen 2010, 156-157.)

4.2 Työeläkemaksu (TyEL)

Työeläkemaksu pidätetään osaksi työntekijän palkasta ja loput siitä maksaa työnantaja. Eläkemaksu on työntekijälle verotuksessa vähennyskelpoinen ja se tulee merkitä verovirastolle annettavaan vuosi-ilmoitukseen sekä työntekijälle annettavaan palkkatositteeseen. Vuonna 2011 työntekijän eläkemaksu on 18-52-vuotiailla 4,7 prosenttia ja 53 vuotta täyttäneellä 6,0 prosenttia palkasta. Korotettua maksua peritään seuraavan kuukauden alusta, kun on täyttänyt 53 vuotta. Alle 18-vuotiasta työntekijää ei eläkevakuuteta eikä hänen palkastaan peritä eläkemaksua. (Etera 2010a, Hakupäivä 16.12.2010.) Työntekijän eläke perustuu vuosiansioon, jonka työnantaja on ilmoittanut. TyEI-palkka on käytännössä sama kuin ennakonpidätyksen alainen palkka. Eläkemaksu on kuitenkin maksettava aina, vaikka ennakonpidätystä ei toimitettaisi palkasta. (Etera 2010b, Hakupäivä 16.12.2010.)

Vakuutusmaksun perusteena olevaan palkkaan luetaan myös ylityökorvaukset, ilta- ja yölisät tms., vuosilomapalkat, lomaltapaluuraha, lomakorvaukset työsuhteen päättyessä, luontoisedut (esim. auto-, puhelin- ja ateriaetu) sekä sairaus- ja tapaturma-ajan palkat. Eläkemaksua taas ei makseta verottomista matkakorvauksista, työkalukorvauksista eikä verottomista päivärahoista. (Etera 2010b, Hakupäivä 16.12.2010.)

4.3 Yrittäjän eläkemaksu YEL

Eläkevakuutus turvaa yrittäjän toimeentulon yrittäjätoiminnan päättyessä työkyvyttömyyden tai ikääntymisen vuoksi. YEL- työtulo on vakuutuksen perustana. Työtulo perustuu työpanokseen, ei nostettuun palkkaan. Työtulon täytyy olla yrittäjän työpanoksen suuruinen, sillä eläkkeen määrä ja vakuutusmaksu lasketaan työtulon perusteella. Jos yrittäjän työpanos muuttuu, voidaan työtuloa tarkistaa ajassa eteenpäin. Työtulon määrä vaikuttaa myös esimerkiksi yrittäjän sairauspäivärahaan ja muihin vastaaviin sosiaaliturvaetuksiin. YEL-vakuutusmaksu on verovähennyskelpoinen kokonaisuudessaan. (Eläketurvakeskus 2010, Hakupäivä 16.12.2010.)

Yrittäjän täyttäessä eläkelainpiiriin kuulumisen edellytykset, on yrittäjän eläkelain mukainen vakuutus pakollinen. Eläkevakuutus täytyy ottaa kuuden kuukauden kuluessa yritystoiminnan alkamisesta. Vakuutuksen voi ottaa työeläkevakuutusyhtiöstä tai eläkekassasta, jos hänen alallaan sellainen toimii. (Koponen 2010, 186.)

Sellainen henkilö, joka ei työskentele työ- tai virkasuhteessa, katsotaan yrittäjäksi. Muita edellytyksiä kuulumisessa lain piiriin ovat: 18–67 vuoden ikä, yritystoiminta on kestänyt neljä kuukautta ja arvioitu työtulo on vuonna 2011 vähintään 6896,69 euroa vuodessa. (Eläketurvakeskus 2010, Hakupäivä 16.12.2010.) Työttömyysturvan piiriin pääsemiseksi työtulon on oltava vähintään 8520,00 euroa vuodessa vuonna 2011 (Eläketurvakeskus 2011, Hakupäivä 3.6.2011). Vakuutuksen piiriin kuuluvat avoimen yhtiön yhtiömies ja kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiömies. Myös osakeyhtiössä johtavassa asemassa oleva henkilö, jolla on yli 50 %:n omistus yhtiöstä, on vakuutettava YEL:n mukaan. (Eläketurvakeskus 2010, Hakupäivä 16.12.2010.)

YEL-vakuutusmaksu on samansuuruinen kaikissa eläkevakuutusyhtiöissä. Maksuprosentin määrää sosiaali- ja terveysministeriö vuosittain. Vuonna 2011 vakuutusmaksu on alle 53-vuotiaalla yrittäjällä 21,6 % työtulosta ja 22,9 % työtulosta 53 vuoden iän täyttämistä seuraavan vuoden alusta. YEL-maksusta saa alennusta 25 prosenttia neljän vuoden ajan ensimmäistä kertaa yrittäjäksi ryhtyvä henkilö. (Koponen 2010, 187.)

Yrittäjän eläke karttuu maksettujen YEL-maksujen perusteella. Jos maksuja laiminlyödään tai ne ehtivät vanhentua, hänen eläkkeensä pienenee. Jos YEL-maksuja on jäänyt maksamatta jonain vuonna, pienennetään kyseisen vuoden työtuloa samassa suhteessa kuin maksuja on maksamatta. (Koponen 2010, 187.)

4.4 Tapaturma-, työttömyys- ja ryhmähenkivakuutusmaksu

Työnantajan täytyy vakuuttaa työntekijänsä työtapaturman ja ammattitaudin varalta, jos työpäiviä kertyy yli 12 kappaletta kalenterivuoden aikana. Tapaturmavakuutuksen suuruus vaihtelee 0,3 – 8 prosentin välillä. Suuruus riippuu yrityksen toimialasta ja tapaturmariskistä. Tapaturmavakuutusmaksu lasketaan ennakonpidätyksen alaisista palkoista ja luontoiseduista. (Holopainen 2010, 112.)

Työttömyysvakuutus on lakisääteisen tapaturmavakuutuksen liitännäisvakuutus, jota ei tarvitse ottaa, jos pakollista tapaturmavakuutustakaan ei tarvitse ottaa. Työttömyysvakuutusmaksu lasketaan samoista palkoista kuin tapaturmavakuutusmaksu. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on 0,80 prosenttia palkasta ja palkansaajan 0,60 prosenttia vuonna 2011. (Koponen 2010, 161.)

Ryhmähenkivakuutus täytyy ottaa silloin, kun työnantajaa koskevassa työehtosopimuksessa on määräys siitä. Käytännössä vakuutus otetaan, vaikka työehtosopimukset eivät koskisikaan työnantajaa. Ryhmähenkivakuutus peritään tapaturmavakuutusmaksun yhteydessä. Keskimääräinen ryhmähenkivakuutusmaksu on noin 0,07 %. (Koponen 2010, 162.)

Tapaturma-, työttömyys- ja ryhmähenkivakuutukset tehdään yhdellä sopimuksella vakuutusyhtiön kanssa. Vakuutusyhtiöt laskuttavat jokaisesta vakuutuksesta erikseen ennakkomaksuja arvioidun tai edellisen vuoden palkkasumman perusteella. Ennakko voidaan myös muuttaa palkkasumman muuttuessa vuoden aikana. Työnantaja pidättää palkanmaksun yhteydessä työntekijän osuuden työttömyysvakuutusmaksusta. Kalenterivuoden palkat ilmoitetaan vuosi-ilmoituksessa, joka on palautettava palkanmaksu vuotta seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä vakuutusyhtiölle. (Koponen 2010, 163.)

Yrittäjä voi ottaa itselleen vapaaehtoisen tapaturmavakuutuksen joka ulottuu sekä työ- että vapaa-ajalle. Tapaturmavakuutuksen voi ottaa henkilö, joka on itsenäinen yrittäjä tai ammatinharjoittaja, yrityksessä työskentelevä ja johtavassa asemassa oleva osakeyhtiön toimihenkilö tai muussa yrityksessä ja yhteisössä vastaavassa asemassa oleva henkilö. Tällainen henkilö voi olla esimerkiksi osakeyhtiön toimitusjohtaja, joka yksin tai yhdessä perheenjäsenensä kanssa omistaa yli puolet osakkeista tai kommandiittiyhtiön ainoa vastuunalainen yhtiömies sekä yksityisen työnantajan palveluksessa oleva, ja tämän taloudessa vakinaisesti asuva perheenjäsen, jolla ei ole tapaturmavakuutuslain mukaan muuten oikeutta korvaukseen työtapaturman johdosta. Vakuutusmaksun perusteena on vuosityöansio ja yrittäjän työn vaarallisuus, samaten kuin työntekijöidenkin vakuutuksessa. (Tapiola 2011, Hakupäivä 30.3.2011.)

5 AUTO YRITYSTOIMINNASSA

Yleisesti ottaen paketti-, kuorma-, taksi- ja autokouluautojen kustannukset saadaan vähentää arvonlisäverotuksessa. Henkilöauton kustannukset voidaan vähentää vain silloin, kun auto on pelkästään liiketoiminnan käytössä, vähäinenkin yksityiskäyttö estää arvonlisäveron vähentämisen kuluista. Auton ollessa yrityksen käyttöomaisuutta, se lasketaan yrityksen nettovarallisuuteen ja siitä tehdään vuosittain menojäännöspoisto. (Koponen 2010, 114,117.)

5.1 Auton arvonlisävero

Jos henkilöautoa käytetään vähäisestikin yksityistaloudessa, ei siitä voida vähentää arvonlisäveroa. Arvonlisäverovähennys koskee yleensä vain takseja, autokouluautoja, pakettiautoja, kuorma-autoja, matkailuautoja ja muita erikoisautoja. Jos henkilöauto on työsuhdeauto tai sitä käytetään muutenkin yksityisajoihin, leasingvuokriin sisältyvää arvonlisäveroa ei voida vähentää. Näin ollen vähäinenkin yksityisajo estää arvonlisäverojen vähennyksen autosta ja sen kuluista. Auton kuluja ovat esimerkiksi huollot, polttoaineet, korjaukset ja varaosat. (Koponen 2010, 117.)

Yksityiskäytön säännökset koskevat myös takseja, kuorma-autoja ja pakettiautoja. Näiden autojen kohdalla hankintahinnan arvonlisävero voidaan vähentää yrityskäytön osalta. Kuitenkin jos autoa käytetään myös yksityisajoihin, tulisi sen osuus arvioida autoa ostettaessa. Näin ollen yksityisajoa koskeva osa arvonlisäveroista jää vähentämättä. Työsuhdeauton hankintahinta vähennetään arvonlisäveroineen poistojen avulla tuloverotuksessa. Tällöinkin poistot voi tehdä vain elinkeinotoimintaan liittyvien ajojen osalta, ellei ole kyse luontoisetuautosta. (Koponen 2010, 117.)

5.2 Auton poistot

Auto on yrityksen käyttöomaisuutta. Yhtiömuotoiselle yritykselle asia on selvä, kun auto on ostettu yrityksen nimiin. Ammatin- ja liikkeenharjoittaja voi laittaa halutessaan auton kirjanpitoon, mutta se otetaan huomioon laskettaessa nettovarallisuutta vain, jos auton käytöstä yli puolet liittyy yritystoimintaan. (Koponen 2010, 114.)

Auton hankintameno saadaan lisäämällä ostohintaan oston yhteydessä perityt toimitusmaksut. Ostohintaan sisältyvä arvonlisävero lasketaan hankintamenuon, jos ostaja ei saa vähentää arvonlisäveroa myynnin arvonlisäverosta. Hankintamenuon ei lueta rahoituskuluja kuten osamaksulisiä, korkoja ja muita vastaavia menoja, vaan ne vähennetään vuosikuluina. (Koponen 2010, 114.)

Autot ovat osa kalustoa silloin, kun on kyse muusta kuin ammattimaisesta liikenteessä käytettävistä autoista. Hankintamenuo poistetaan verotuksessa enintään 25 prosentin vuotuisella menojäännöspoistolla. Koneista ja laitteista saadut luovutushinnat vähennetään menojäännöksestä. (Koponen 2010, 114.)

5.3 Leasingsopimus

Leasingsopimus on vuokrasopimus. Vuokrattu auto ei ole käyttäjän omaisuutta, mutta siitä maksettu vuokra on vähennyskelpoinen kulu verotuksessa. Leasingsopimuksessa ensimmäinen erä on usein suuri. Verotuksessa se on usein vaadittu jaksotettavaksi koko sopimuskaudeksi. (Koponen 2010, 115.)

Poikkeustilanteissa leasingsopimusta voidaan käsitellä samoin kuin osamaksukauppaa. Jos vuokrasopimuksen mukaan vuokra-auto täytyy lunastaa vuokrakauden päättyessä tai lunastushinta on niin alhainen, että koko kauppahinta voidaan katsoa maksetuksi vuokran muodossa, on kyseessä kauppa. Tällaisessa tilanteessa autoa pidetään vuokralleottajan varoina ja hankintamenuo voidaan vähentää poistoina. (Koponen 2010, 116.)

Leasingsopimuksessa sovitaan autolle jäännösarvo. Jos auto saadaan myytyä vuokrakauden päättyttyä sovittua jäännösarvoa suuremmalla hinnalla, vuokralainen saa hyvitystä auton hyvästä hoidosta. Hyvitys täytyisi oikaista maksetuista leasingmaksuista eli hyvitys pitäisi tulouttaa sopimuksen päättyessä. (Koponen 2010, 116.)

5.4 Auton yksityiskäyttö

Auto kuuluu **yksityisen elinkeinonharjoittajan** elinkeinotoiminnan tulolähteeseen, jos sitä käytetään pääsääntöisesti vain elinkeinotoiminnassa. Jos yli puolet autolla ajetuista kilometreistä on elinkeinotoimintaan liittyviä, auto kuuluu elinkeinotoiminnan tulolähteeseen ja lasketaan

mukaan nettovarallisuuteen. (Verohallinto 2011b. Hakupäivä 5.2.2011.) Nettovarallisuuden perusteella määräytyy pääomatulona verotettava osuus ammatin tai liikkeen tuloksesta (Koponen 2010, 118).

Yksityisen liikkeen- tai ammatinharjoittajan yksityisajoihin liittyvät kulut elinkeinotulolähteeseen kuuluvalla autolla eivät ole vähennyskelpoista menoa. Asunnon ja työpaikan väliset matkat ovat yksityisajoa. Nämä kustannukset vähennetään ansiotulosta omassa verotuksessa, huomioiden säädetyt edellytykset ja rajoitukset. (Verohallinto 2011b. Hakupäivä 5.2.2011.)

Yksityisajojen osuus auton kuluista ei ole vähennyskelpoista menoa **henkilöyhtiölle**. Yksityisajoihin kuuluva osuus saadaan, kun jaetaan auton kulujen kokonaismäärä ja auton vuotuinen poisto ajokilometrien yhteismäärällä ja saatu luku kerrotaan yksityisajojen kilometreillä. Yksityisajojen osuus joudutaan arvioimaan, jollei niitä pystytä luotettavasti muulla tavoin esittämään, esimerkiksi ajopäiväkirjalla. (Verohallinto 2011b, Hakupäivä 5.2.2011.)

Avoimessa ja kommandiittiyhtiössä yrittäjillä on mahdollista käyttää yrityksen omistamaa tai vuokraamaa autoa luontoisetuautona. Tällöin kaikki luontoisetuautosta tulevat kulut ovat kokonaan vähennyskelpoisia, koska autoetu verotetaan palkkana yhtiössä työskentelevältä henkilöltä, joka käyttää autoa yksityisajoihinsa. Samoin asia on **osakeyhtiössä**, jos osakas käyttää yhtiön autoa yksityisajoihinsa. (Koponen 2010, 119-120.)

Asunnon ja työpaikan väliset kustannukset vähennetään samalla tavoin kuin ammatin- ja liikkeenharjoittajan kohdalla. Myös henkilöyhtiön omistama auto kuuluu elinkeinotoiminnan nettovarallisuuteen vain silloin, kun ajoista yli puolet on elinkeinotoimintaan kuuluvia. Luontoisetuauto taas kuuluu kokonaisuudessaan yhtiön nettovarallisuuteen. (Koponen 2010, 120.)

5.5 Oma auto yrityksen käytössä

Yksityisiin varoihin kuuluvan auton kulut ja poistot voidaan vähentää yrityksen kirjanpidossa kuluina. Auto kuuluu yksityisiin varoihin, kun yli 50 % ajoista kuuluu muuhun kuin elinkeinotoimintaan. Kustannusten ollessa pienemmät kuin 0,46 euroa/kilometri, voi yrittäjä tehdä lisävähennyksen, jolloin vähennyksen määrä on 0,46 euroa/km (vuonna 2011). Kustannukset voidaan vähentää myös todellisten kustannusten mukaan. Ajokilometrit täytyy selvittää

ajopäiväkirjalla. (Koponen 2010, 120.) Ajopäiväkirjoja on myytävänä esimerkiksi vähittäistavarakaupoissa.

Kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiömies, **avoimen yhtiön** osakas tai **osakeyhtiön** osakas voi laskuttaa yhtiötä oman auton käytöstä yhtiön ajoihin. Tällöin verovapaa kustannuksen korvaus on 0,46 euroa/kilometri. Korvauksen saamiseksi on tehtävä matkalasku, josta tehdään merkinnät palkkakirjanpitoon ja vuosi-ilmoitukseen. (Koponen 2010, 121.)

5.6 Päivärahan ja kilometrikorvauksen edellytykset

Päivärahaan on oikeutettu silloin, kun erityinen työtekemispaiikka on yli 15 kilometrin päässä varsinaisesta työpaikasta tai asunnosta, riippuen kummasta matka on tehty. Päivärahan suuruus riippuu työmatkaan käytetystä ajasta. Taulukkoon 1 on koottu päivärahan suuruuden määrittävät tekijät.

TAULUKKO 1. Päivärahan määrät vuonna 2011. (Verohallinto 2010d, Hakupäivä 28.12.2010.)

Työmatkan kesto aika	Päivärahan enimmäismäärä, euro
yli 6 tuntia (osapäiväraha)	16,00
yli 10 tuntia (kokopäiväraha)	34,00
matkaan käytetty aika ylittää viimeisen täyden matkan vuorokauden:	
vähintään 2 tunnilla	16,00
yli 6 tunnilla	34,00

Yrittäjän yksityisiin varoihin kuuluvalla autolla tehdyt elinkeinotoimintaan liittyvän matkan kustannukset saadaan vähentää syntyneiden kustannusten mukaan. Mikäli auton kuluja ei vähennetä kirjanpidossa, voidaan kuluina vähentää elinkeinotoiminnan ajojen määrä kerrottuna kilometrikorvauksella 0,46 euroa/km. Elinkeinoiminnan ajokilometrit tulee merkitä ajopäiväkirjaan, jonka mukaan vähennykset voidaan tehdä. Ajopäiväkirjasta tulee käydä ilmi ajon

alkamis- ja päättymisajankohta, alkamis- ja päättymispaikka sekä ajoreitti, matkan pituus ja ajon tarkoitus. (Koponen 2010, 120-121.)

Yritys voi halutessaan korvata yrittäjälle työmatkakulut toteutuneiden kulujen mukaan. Tällöin yrittäjien täytyy laatia matkalaskunsa huolella, jotta mahdollisen verotarkastuksen yhteydessä verottaja ei katso päivärahojen olevan verotettavaa palkkaa tai peiteltyä osinkoa. Päivärahan maksamista varten täytyy selvittää matkalaskulla matkan alkaminen ja päättyminen päivämäärien ja kellon aikojen kera, matkan kohde ja tarkoitus, kulkuneuvo, matkareitti, matkan kustannukset eriteltynä, ulkomaille tehtyjen matkojen osalta tiedot maasta, jossa matkavuorokausi on päättynyt ja kilometrikorvauksia varten käytetyt kilometrimäärät ja yksikköhinnat (Koponen 2010, 184-185.)

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Työn tarkoituksena oli laatia tilitoimistolle ohjekirja heidän asiakkaitaan varten. Ohjekirjan tavoite oli hahmottaa yrittäjille kirjanpidon laatimisen oikealla tavalla ja sen kautta helpottaa kirjanpitäjien työtä. Valmiiseen tuotokseen saatiin sisällytettyä kaikki tarpeellinen tieto mitä oli suunniteltukin.

Toimeksiantajana toimineen tilitoimiston asiakkaiden eniten kysytyimmät kysymykset liittyivät arvonlisäverotukseen, auton käyttöön yritystoiminnassa, työnantajasuorituksiin ja tarvittaviin vakuutuksiin sekä yleisesti kirjanpidon laatimiseen ja tositteiden toimittamiseen. Asiakkaita opastetaan tilitoimistokäytänteissä, kun he tulevat asioimaan tilitoimistoon ensimmäistä kertaa. Joskus jo pidempäänkin asiakkaina olleita yrittäjiä joudutaan opastamaan tositteiden toimittamisessa ja arvonlisäverotuksessa. Ohjekirjan hyödyllisyys tulee näkymään, kun sitä on jaettu asiakkaille, ja nähdään alkaako muutosta tapahtua vai tuleeko edelleen samoja kysymyksiä ja ongelmia.

Uskon, että toimeksiantaja on tyytyväinen työn tuotokseen ja, että he jakavat ohjekirjaa asiakkailleen. Tilmedin kirjanpitäjien on helppo muokata ohjekirjaa päivitettävien lukujen vuoksi ja mikäli he huomaavat, että jotakin lisättävää on, sekin onnistuu helposti. Toivon laatineeni ohjekirjan sen mukaan, mitä toimeksiantaja halusi, ja toivon sen olevan hyödyllinen heille. Myös asiakkaiden uskon olevan innostuneita lukemaan ohjekirjaa ja pitävän sitä hyödyllisenä apuna.

Aihe tähän työhön löytyi ammattiharjoittelupaikastani harjoittelun lopulla. Päätin tehdä tämän opinnäytetyön, koska eräässä keskustelussa toimeksiantajan kanssa tulimme siihen tulokseen, että yrittäjät tarvitsevat enemmän opastusta kirjanpidosta. Suurimmat ongelmat olivat siinä, etteivät yrittäjät tuoneet tilitoimistoon kaikkia tositteita ja se, että ne olivat usein puutteellisia.

Aiheesta on paljon eri lähteitä, joka osaltaan tuotti vaikeuksia poimia ne kaikista oleellimmat tiedot työhön. Jotta pääsin alkuun työssä, valitsin muutaman lähteen, joissa asiat olivat selitetty ymmärrettävästi. Näiden pohjalta oli helpompi perehtyä lakiteksteihin ja valita niistä oleellimmat kohdat lähteisiin. Työn aihe oli erittäin mielenkiintoinen ja ohjekirja oli tarpeellinen toteutettavaksi. Haasteellisinta tässä projektissa oli työn aloittaminen ja loppuun vieminen. Aloittaminen hieman viivästyi, jonka vuoksi jouduin joustamaan aikataulussa eteenpäin, koska

myös muut opintojaksot veivät paljon aikaani. Alkuperäisestä aikataulusta joustin reilun kuukauden verran eteenpäin, jottei tullut turhaa kiirettä työn loppuun saattamisessa. Aikataulu laadittiin vain kuukausi tasolla, koska se oli helpoin tehdä niin. Oli vaikea arvioida ennakkoon tulevien viikkojen ja päivien aikataulua, joka johtui lähinnä siitä, että kevään tulevista lukujärjestyksistä ei ollut vielä tietoa.

Raportin aihe ei muuttunut olennaisesti työn edetessä, vain joitain pienempiä yksityiskohtia tuli muokattavaksi. Kokonaiskuva työstä hahmottui hyvin heti alusta alkaen. Ohjekirjan tekeminen oli mielestäni hyvin tarpeellinen ja siitä tulee olemaan hyötyä tilitoimistolle ja sen asiakkaille. Työ opetti paljon aihe-alueesta, josta tulee olemaan ammatissani hyötyä minulle. Opin organisoimaan ja aikatauluttamaan työn sekä sain todistettua itselleni, että pystyn laatimaan suuremmankin raportin yksin. Toki työtä olisi voinut olla mielenkiintoisempi ja osaltaan helpompaa tehdä kaverin kanssa, mutta olen tyytyväinen päätökseeni tehdä työ yksin.

Opasta voisi kehittää edelleen laajentamalla aihealuetta esimerkiksi lisäämällä joitain ajankohtaisia asioita siihen tai tekemällä ohjekirjasta asiakaskohtaisen. Asiakaskohtaisuutta tarkoitan sillä, että esimerkiksi rakennusliikkeen yrittäjille ohjekirjaan voisi lisätä tietoa käännetyistä arvonlisäverotuksesta.

LÄHTEET

Arvonlisäverolaki 30.12.1993/1501.

Eläketurvakeskus 2010. Eläkevakuutus keskeinen osa yrittäjän turvaverkkoa. Hakupäivä 16.12.2010

<http://www.etk.fi/Page.aspx?Section=40990>

Eläketurvakeskus 2011. Yrittäjän työtulo kertoo työpanoksesta. Hakupäivä 3.6.2011

<http://www.etk.fi/Page.aspx?Section=40994>

Etera 2010a. Työntekijän eläkemaksu. Hakupäivä 16.12.2010

https://www.etera.fi/fi/oma_elaketurva/tietoa_elaketurvasta/tyontekijan_elakemaksu/Sivut/Default.aspx

Etera 2010b. Mistä palkoista maksat eläkemaksun?. Hakupäivä 16.12.2010

https://www.etera.fi/fi/tyel/tyel-maksut/mista_maksut/Sivut/Default.aspx

Etera 2010c. Valitse sopivin ilmoitustapa. Hakupäivä 30.3.2011.

<https://www.etera.fi/fi/tyel/ilmoitustekniikat/Sivut/Default.aspx>

Holopainen, T. 2010. Yrityksen perustamisopas. Käytännön perustamistoimet. Helsinki: Edita Prima Oy.

Joki-Korpela, T., Jokinen, M., Klemola, A., Kontu, J. & Vilppula, T. 2009. Käytännön arvonlisäverotus. Uudet säännökset. Keuruu: Otava.

Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336.

Koponen J. 2010. Yrittäjän verokäsikirja. Vantaa: Hansaprint Direct Oy.

Suomen Taloushallintoliitto ry. 2009. Kirjanpidon ABC eli mitä jokaisen pitäisi tietää kirjanpidosta.

Hakupäivä 14.10.2010

http://www.taloushallintoliitto.fi/tilitoimistot/kirjanpidon_abc/

Tapiola. Yrittäjien tapaturmavakuutus. Hakupäivä 30.3.2011

http://www.tapiola.fi/www/Yritysassiakkaat/Henkilosto/Tyotapaturmavakuutus/Yrittajien_tapaturmavakuutus/etusivu.htm

Tilitoimisto Ellax 1995. Usein kysyttyä. Hakupäivä 21.10.2010

<http://ellax.fi/faq.html>

Verohallinto 2003. Laskua koskevat vaatimukset arvonlisäverotuksessa. Hakupäivä 21.10.2010

http://www.vero.fi/default.asp?path=5,40,87&article=2423&domain=VERO_MAIN

Verohallinto 2010a. Aloittavan yrittäjän kysymyksiä arvonlisäverosta. Hakupäivä 20.12.2010

<http://vero.fi/download.asp?id=7436;97466>

Verohallinto 2010b. Arvonlisäverottoman vähäisen toiminnan raja 8 500 euroa. Hakupäivä 18.12.2010

http://www.vero.fi/?path=5,40,89&article=8886&domain=VERO_MAIN&language=FIN

Verohallinto 2010c. Henkilöasiakkaan vero-opas 2011. Hakupäivä 3.2.2011

<http://portal.vero.fi/public/default.aspx?uielementsiz=2&nodeid=8341>

Verohallinto 2010d. Päivärahat 2011. Hakupäivä 28.12.2010

http://www.vero.fi/?article=9673&domain=VERO_MAIN&path=5,40,90&language=FIN

Verohallinto 2011a. Kausiveroilmoituksen täyttööpas 2011. Hakupäivä 30.3.2011

<http://vero.fi/nc/doc/download.asp?id=8038;382862>

Verohallinto 2011b. 3 Elinkeinoverotus. Hakupäivä 5.2.2011

http://vero.fi/default.asp?path=5,40,437&article=9773&domain=VERO_MAIN#toka

LIITTEET

Liite 1 Tilitoimiston ohjekirja asiakkaille

Tilitoimisto Tilmedin ohjekirja asiakkaille

Tilitoimisto Tilmed
Yrtimeaa 4
90810 Kiviniemi

Puhelin:
Tiina 040 582 0509
Miia 044 207 5609

E-mail:
tiina.haikara@tilmed.com
mia.haikara@tilmed.com

ARVOISA ASIAKAS

Tämä ohjekirja on laadittu helpottamaan Tilitoimisto Tilmed Ky:n asiakkaiden käsitystä kirjanpidosta ja siihen läheisesti liittyvistä seikoista. Eniten ohjekirja auttaa uusia yrittäjiä oivaltamaan, mitä kaikkea yritystoiminta pitää sisällään erityisesti kirjanpitoa ajatellen.

Ohjekirjan pyrkimyksenä on selventää mitä kirjanpito tarkoittaa, miten tositteet siihen liittyvät ja millä tavoin kirjanpito saadaan asiallisesti hoidettua. Ohjekirja käsittelee yrityksen tositteita, arvonlisäverotusta, työnantajasuorituksia, tarvittavia vakuutuksia työntekijöille ja yrittäjälle sekä auton käyttöä yritystoiminnassa.

SISÄLTÖ

1 KIRJANPITO JA TOSITTEET	3
1.1 Tositteet	3
1.2 Osto- ja myyntilaskut	4
2 ARVONLISÄVEROTUS.....	6
2.1 Arvonlisäveron ilmoittaminen ja maksamine.....	6
2.2 Vähäinen liiketoiminta.....	7
3 TYÖNANTAJASUORITUKSET JA VAKUUTUKSET	9
3.1 Ennakonpidätys ja sosiaaliturvamaksu	9
3.2 Työeläkemaksu (TyEL)	12
3.3 Yrittäjän eläkemaksu YEL	12
3.4 Tapaturma-, työttömyys- ja ryhmähenkivakuutusmaksu	13
4 AUTO YRITYSTOIMINNASSA.....	16
4.1 Auton arvonlisävero	16
4.2 Auton poistot.....	16
4.3 Leasingsopimus.....	17
4.4 Auton yksityiskäyttö	18
4.5 Oma auto yrityksen käytössä	19
4.6 Päivärahan ja kilometrikorvauksen edellytykset.....	19
LÄHTEET.....	21
LIITTEET	23

1 KIRJANPITO JA TOSITTEET

Kaikki, jotka harjoittavat liike- tai ammattitoimintaa ovat toiminnastaan kirjanpitovelvollisia. Heidän on kirjattava liiketapahtumat aikajärjestyksessä kuukausittain veron suuruuden selvittämiseksi. Myös eri verokantojen myynnit ja ostot on oltava selvästi erotettuna toisistaan. Tilitapahtumat kirjataan tiliotteelta, käteisellä tapahtunut toiminta on kirjattava päivittäin ylös, ja jokaisen kuukauden lopussa toimitettava yhteenveto käteiskirjauksista tilitoimistoon.

1.1 Tositteet

Tilitoimiston asiakkaan kuuluu toimittaa tilitoimistoon kaikki liiketoimintaan liittyvät tositteet. Näitä tositteita ovat tiliotteet, ostokuitit, myyntilaskut, kassakirjat ja kuukausiraportit, palkkamuistiot, matkalaskut, ajopäiväkirja sekä muut toimintaan kuuluvat asiakirjat. Yrityksen liiketoimintaan eivät kuulu esimerkiksi perheen ruokalaskut tai lomamatkakulut. Toiminnan tapahtumat kirjataan aikajärjestyksessä tilitoimistossa, joten onkin tärkeää, että yrittäjä tarkistaa toimittaessaan aineiston, että kaikki pankkitililtä maksetut laskut ovat mukana.

Tositteiden täytyy olla alkuperäisiä, kirjanpitovelvolliselle osoitettuja sekä selkeästi ja pysyväällä tavalla tehtyjä. Esimerkiksi lämpökirjoitintekniikalla tulostetun kuitin jälki ei kestä pitkään, joten siitä on otettava valokopio tai pyydettyä liikkeestä säilyvällä tavalla tehty kuitti.

Tiliotteesta selviää yrityksen maksuliikenne eli se miten raha on liikkunut. Siitä ei kuitenkaan pystytä näkemään mitä, kenelle ja milloin on myyty, eikä mitä, keneltä ja milloin on ostettu. Tämän takia vain tiliotteilla ei voida tehdä kirjanpitoa, vaan tarvitaan tositteiksi kopiot yrityksen myyntilaskuista ja alkuperäiset ostolaskut. Näistä pystytään kirjaamaan yrityksen tulot ja vähennyksiksi hyväksyttävät menot. Kirjanpito on todistusaineisto, josta nähdään yrityksen taloudelliset tapahtumat. Kirjanpidossa esitetään liiketapahtumat päiväkirjassa kauden mukaan aikajärjestyksessä ja pääkirjassa samat tapahtumat tileittäin järjestettynä.

1.2 Osto- ja myyntilaskut

Kirjanpidossa hyväksyttävän laskun on täytettävä tietyt vaatimukset. Laskun tehtävänä on todentaa liiketapahtuma. Siinä tulee olla tarpeelliset tiedot liiketapahtuman sisällöstä ja sen rahamääristä, ja laskussa täytyy olla päiväys ja numero. Ostolaskusta on selvittävä, mikä tavara tai palvelu on vastaanotettu. Myyntilaskusta on puolestaan selvittävä mikä tavara tai palvelu on myyty. Laskussa tai sen liitteessä on oltava nähtävissä milloin tavara tai palvelu on vastaanotettu tai luovutettu sekä toimituspäivämäärä. Esimerkki laskusta (Liite 1).

Tosite sisältää päiväyksen (luovutus-, lasku- tai maksupäivä), mitä ja keneltä ostettu, mitä ja kenelle on myyty sekä maksutositteesta täytyy näkyä maksaja, maksun saaja ja maksun syy. Tavarain tai palvelun luovutushetki on pystyttävä osoittamaan tositteen tai sen liitteen avulla. Arvonlisäverolaki määrittää pakolliset laskumerkinnät seuraavasti:

- laskun antamispäivä
- laskun numero (juokseva)
- Y-tunnus
- ostajan arvonlisäverotunniste (yhteisökauppa, käännetty verovelvollisuus)
- myyjän ja ostajan nimi ja osoite
- tavaroiden määrä ja luonne sekä palvelujen laajuus ja luonne
- tavaroiden toimituspäivä, palvelujen suorituspäivä
- veron peruste verokannoittain ja yksikköhinta ilman veroa sekä hyvitykset ja alennukset
- verokanta
- suoritettava veron määrä
- verottomuuden tai käännetyn verovelvollisuuden peruste

Arvonlisäverolain mukaan myyjän on laadittava tietosisältövaatimukset täyttävä lasku seuraavissa tilanteissa:

- verollisesta myynnistä, kun ostajana elinkeinonharjoittaja tai oikeushenkilö, joka ei ole elinkeinonharjoittaja vaan esimerkiksi yleishyödyllinen yhteisö

- verottomasta myynnistä, jos myyntiä varten tehdyistä ostoista saa arvonlisäverolain mukaan palautuksen. Kyseisiin myynteihin kuuluvat yhteisömyynti, vienti ja muut palautukseen oikeuttavat nollaverokannan alaiset myynnit.
- tavaroiden kaukomyynnistä ja uusien kuljetusvälineiden myynnistä toiseen EU-maahan silloinkin, kun ostajan on yksityishenkilö.
- verottomasta myynnistä kunnalle.
- ennakkomaksusta.
- oikaisueristä.

Arvonlisäverolaissa määrätty lasku voi varsinaisen laskun lisäksi olla myös jokin muu laskuna toimiva tosite, kunhan se täyttää tietosisältövaatimukset. Lasku voidaan toimittaa paperilla tai sähköisesti.

Laskumerkintävaatimukset riippuvat muun muassa laskun loppusummasta. Laskun loppusumman ollessa enintään 250 euroa, laskun tulee täyttää ainoastaan kevennetyt laskumerkintävaatimukset. Tällaisia laskuja ovat myyntilaskut yksityishenkilöille (esimerkiksi vähittäiskaupat, kioskit, kampaamot tai hautausoimistot), tarjoilupalveluja tai henkilökuljetuksia koskevat laskut sekä pysäköintimittareiden ja muiden vastaavanlaisten laitteiden tulostamat tositteet.

Kevennetyjä laskumerkintä vaatimuksia ovat seuraavat:

- laskun antamispäivä
- myyjän nimi ja Y-tunnus
- myytyjen tavaroiden määrä ja luonne sekä palvelujen luonne
- suoritettavan veron määrä verokannoittain tai veron peruste verokannoittain

Muista:

Materiaali ajoissa tilitoimistoon

Tarkista, että omat myynti- ja ostolaskusi täyttävät tarvittavat vaatimukset

Tiliotteet

Kaikki pankkitililtä maksetut laskut

Saaduista suorituksista tositteet

Säilyvällä tavalla tehdyt kuitit

2 ARVONLISÄVEROTUS

Kaikki liiketoimintaa harjoittavat yrittäjät ovat arvonlisäverovelvollisia. Arvonlisävero on kulutusvero, mikä sisällytetään tavaran tai palvelun myyntihintaan. Näin ollen kuluttaja maksaa veron ostamastaan tuotteesta tai palvelusta. Yrittäjien välisessä kaupan käynnissä myyjä laskuttaa arvonlisäveron ostajalta, mutta ostaja voi vähentää arvonlisäveron omassa verotuksessaan. Tämän edellytyksenä on kuitenkin se, että tavaraa tai palvelua käytetään arvonlisäverollisessa yritystoiminnassa.

Yleinen arvonlisäverokanta on 23 %, muita ovat 13 % ja 9 %. Esimerkiksi 13 % arvonlisäveroa sovelletaan elintarvikkeisiin ja rehuaineisiin. 9 %:n arvonlisäveroa käytetään henkilökuljetuksissa, majoituksessa, parturi-kampaamopalveluissa, liikuntapalveluissa, pääsymaksuissa, lääkkeissä, kirjoissa ja lehdissä sekä taidesineiden myynnissä.

Arvonlisäveron määrä saadaan selville, kun kerrotaan veroton myyntihinta voimassa olevalla verokannalla. Esimerkiksi tuotteen veroton hinta on 100 euroa ja siihen sovelletaan 23 %:n verokantaa. Arvonlisäveroa lisätään 23 % eli $100 \times 23/100 = 23$ euroa. Verolliseksi hinnaksi saadaan 123 euroa. Tuotteen hintaan sisältyvä arvonlisävero saadaan selville seuraavasti: tuotteen verollinen hinta on 500 euroa ja sovellettava verokanta 23 %. Vero saadaan laskemalla $500 \times 23/123 = 93,50$ euroa. Tuotteen veroton hinta on $500 - 93,50 = 406,50$ euroa.

Palveluiden ja tavaroiden myynti on yleensä arvonlisäverollista. Lainsäädännössä on kerrottu verotuksen ulkopuolelle jäävät toiminnot, joita ovat esimerkiksi kiinteistöjen ja osakehuoneistojen myynti, sosiaalihoitopalvelut sekä terveyden- ja sairaanhoitopalvelut. Myös yrityksen tilikauden liikevaihdon jäädessä alle 8 500 euron, sen ei tarvitse ilmoittautua arvonlisäverovelvolliseksi. Tällöin on kyse vähäisestä liiketoiminnasta, josta kerrotaan lisää myöhemmin tekstissä.

2.1 Arvonlisäveron ilmoittaminen ja maksaminen

Verovelvollisen on täytettävä kuukausittain arvonlisäverolaissa säädetty ilmoitusvelvollisuutensa ja maksettava oma-aloitteisesti jokaiselta kalenterikuukaudelta

suoritettava vero. Kuukausittaista ilmoitusta kutsutaan kausiveroilmoitukseksi. Kausiveroilmoituksen (Liite 2) voi täyttää Internetissä Verohallinnon verotilipalvelussa tai laatia sen paperiversiona ja lähettää sen postitse Verohallinnolle. Yleensä tilitoimisto hoitaa kausiveroilmoituksen laatimisen ja lähettämisen.

Myyntien yhteydessä saatu arvonlisävero on tilitettävä valtiolle kuukausittain. Tilityksen on oltava perillä veroviraston tilillä myyntiä seuraavan toisen kuukauden 12. päivään mennessä. Esimerkiksi tammikuun 2011 arvonlisäveron eräpäivä on 12.03.2011. Arvonlisäveron voi ilmoittaa myös neljännesvuosittain tai kerran vuodessa. Vuosimenettelyssä kausiveroilmoitus on annettava ja maksettava viimeistään kalenterivuotta seuraavan helmikuun 28 päivä. Kausiveroilmoituksessa ilmoitetaan myös vähennettävä arvonlisävero eli liiketoimintaan liittyvien ostojen sisältämä vero. Tilitettävä arvonlisävero on myyntien ja ostojen arvonlisäveron erotus.

2.2 Vähäinen liiketoiminta

Vähäiseksi liiketoiminnaksi kutsutaan toimintaan, jonka tilikauden liikevaihto jää alle 8 500 euron. Liikevaihdon suuruutta arvioidessa täytyy olla realistinen. Jos 8 500 euron raja ylittyy, yrittäjän on maksettava arvonlisäveroa takautuvasti tilikauden alusta asti viivästysseuraamuksineen. Arvonlisäverovelvolliseksi voi ilmoittautua vaikka liikevaihto jäisikin tilikaudessa alle 8 500 euron.

8 500 euron rajan ylittyessä tulee yrittäjän antaa perustamisilmoitus. Tällöin hänet merkitään arvonlisäverovelvollisten rekisteriin takautuvasti tilikauden alusta tai toiminnan aloittamispäivästä, jos verollinen toiminta on alkanut kesken tilikautta. Arvonlisäverovelvolliseksi hakeutuja merkitään verovelvolliseksi aikaisintaan siitä päivästä alkaen, jona perustamisilmoitus saapuu Verohallinnon toimipisteeseen, Patentti- ja rekisterihallitukseen, maistraattiin tai ELY-keskukseen.

Verovelvollinen, jonka tilikauden liikevaihto ylittää 8 500 euroa mutta jää alle 22 500 euron, saa tilitettävästä verosta huojennuksen. Huojennuksen määrä lasketaan seuraavalla tavalla: vero – $\frac{\text{liikevaihto} - 8\,500}{14\,000} \times \text{vero}$

14 000

Seuraavassa taulukossa on laskettu esimerkki yrityksen lopullinen arvonlisävero huojennuksen jälkeen.

Taulukko 1. Esimerkki huojennuksen laskemisesta.

Tilikauden liikevaihto 15 000 euroa

Tilikauden tilitettävä vero 1700 euroa

Huojennus = $\frac{1\,700 - (15\,000 - 8\,500) \times 1\,700}{14\,000} = 582,86$ euroa

Lopullinen vero $1\,700 - 582,86$ euroa = $1\,117,14$ euroa

Huojennusta ei kuitenkaan voi hakea, jos liikevaihtoraja ylittyy tai tilikauden tilitettävän veron ollessa negatiivinen eli yrityksen ollessa oikeutettu palautukseen.

Muista :

*Arvonlisäveron maksupäivä ja viimeinen ilmoittamispäivä on joka kuukauden 12.päivä
Hae huojennusta arvonlisäveroon tilikauden lopussa, jos liikevaihtosi on 8500- 22500 euroa*

3 TYÖNANTAJASUORITUKSEN JA VAKUUTUKSET

Rahapalkka on ennakonpidätyksenalaista palkkaa, mutta myös muut etuudet työsuhteessa ovat palkkaan verrattavia, ellei niistä ole toisin säädetty. Muita etuuksia ovat esimerkiksi autoetu, ateriaetu ja asuntoetu. Työnantaja on velvoitettu hoitamaan palkanmaksajana myös työntekijän sosiaaliturvasta. Sosiaaliturvamaksu lasketaan ennakonpidätyksen alaisen palkan perusteella. Työnantajan on maksettava palkan perusteella myös työeläke-, tapaturma-, työttömyys- ja ryhmähenkivakuutusmaksut. Yrittäjä huolehtii omat vakuutuksensa esimerkiksi YEL:n ja tapaturmavakuutuksen itse.

Työnantajan on suoritettava kuukausittain verottajalle tiedot maksetuista ennakonpidätyksistä ja sosiaaliturvamaksuista. Ilmoitus on jätettävä palkkojen maksua seuraavan kuukauden 12. päivään mennessä. Esimerkiksi maaliskuun 2011 palkkojen työnantajasuoritukset on ilmoitettava 12.4.2011 mennessä. Myös TyEl:n alaiset palkat on ilmoitettava omalle vakuutusyhtiölle.

TyEl voidaan maksaa myös ennakkomaksuina edellisen vuoden palkkojen mukaan. Tilapäisen työnantajan on kuitenkin ilmoitettava palkkatiedot ja maksettava eläkemaksut kuukausittain viimeistään palkanmaksukuukautta seuraavan kuukauden 20.päivä.

3.1 Ennakonpidätys ja sosiaaliturvamaksu

Ennakonpidätyksen alaiseen palkkaan kuuluvat rahapalkka, luontoisedut ja muut veronalaiset etuudet. Ennakonpidätys toimitetaan maksettaessa palkkaa ja työntekijän ennakonpidätyksen suuruuden määrää verokortti, joka toimitetaan työnantajalle työsuhteen alkaessa.

Palkkatuloa saava henkilö voi valita rastittamalla verokortistaan palkkakausi-kohtaisen – tai vuositulorajan noudattamisen. Valinnan voi muuttaa vain hakemalla muutosverokortin verotoimistosta. Työntekijä voi halutessaan pyytää palkanlaskijaa toimittamaan ennakonpidätyksen korkeampana, kuin mitä verokortissa on. Jos taas työntekijä haluaa pienentää ennakonpidätysprosenttiaan, on hänen haettava muutosta verotoimistosta. Tulonsaajan ennakonpidätys lasketaan palkkakausi-kohtaisesti tai muun tulon

maksukausittain, tai ottamalla laskennassa huomioon myös tulonsaajalle aikaisempina kausina maksetut ennakonpidätyksen alaiset tulot. Työnantaja voi itse valita käyttääkö hän kausilaskentaa vai kumulatiivista laskentaa ennakonpidätyksen toimittamisessa.

Kausilaskenta tarkoittaa sitä, että työnantaja laskee kaikki palkkakauden maksetut palkat yhteen ja toimittaa niistä ennakonpidätyksen palkkakauden tulorajaan saakka perusprosentin mukaan. Jos tuloraja ylittyy palkkakauden aikana, ennakonpidätys toimitetaan lisäprosentin mukaan. Lomarahasta ennakonpidätys toimitetaan aina perusprosentin mukaan. Taulukossa 2 havainnollistetaan kausilaskennan periaate.

Taulukko 2. Esimerkki ennakonpidätyksen kausilaskennasta.

Vuosituloraja 24 000 euroa. Kuukauden tulorajaksi saadaan $24\ 000\ \text{€} / 12 = 2000$

	Tulo	Perusprosentti 30	Lisäprosentti 50
Tammikuu	3000	$2000 * 30\% = 600$	$(3000 - 2000) * 50\% = 500$
Helmikuu	2000	$2000 * 30\% = 600$	
Maaliskuu	3000	$2000 * 30\% = 600$	$(3000 - 2000) * 50\% = 500$
Huhtikuu	2500	$2000 * 30\% = 600$	$(2500 - 2000) * 50\% = 1250$

Kumulatiivisessa laskennassa työnantaja laskee palkkakautta pidemmältä ajalta tulorajan ja ennakonpidätyksen. Tässä otetaan huomioon palkansaajan samana vuonna saman verokortin voimassa ollessa kertyneet ennakonpidätykset ja tulot sekä tuloraja.

Maksettava palkka lasketaan mukaan palkansaajalle aiemmin maksettuihin palkkoihin (kumulatiivinen tulo). Palkkakauden tulorajan euromäärä lisätään aiempien palkkakausien tulorajojen euromääriin (kumulatiivinen tuloraja). Sitten lasketaan ennakonpidätyksen suuruus kumulatiivisesta tulosta: kumulatiivisen tulon ollessa enintään kumulatiivisen tulorajan suuruinen, ennakonpidätys lasketaan perusprosentin mukaan ja ylimenevästä osasta lisäprosentin mukaan. Saadusta ennakonpidätyksen määrästä (kumulatiivinen ennakonpidätys) vähennetään aiemmin toimitettu ennakonpidätys. Erotus on tällöin kyseisen palkanmaksu kerran ennakonpidätyksen suuruus. Kumulatiivisessa laskennassa ennakonpidätys lasketaan kaikista palkoista,

myös loma- ja lomaltapaluurahasta samalla tavalla. Taulukossa 3 on esitetty, millä tavoin kumulatiivinen ennakonpidätyksen laskeminen käytännössä tapahtuu.

Taulukko 3. Esimerkki kumulatiivisesta ennakonpidätyksen laskennasta.

Tuloraja kuukaudessa 2000 euroa ja vuodessa 24 000 euroa. Tulorajat palkkakaudelle lasketaan kaavalla: verokortin vuosituloraja * palkkakauden veropäivät

vuoden veropäivät

Palkkakuusi	Tulo €	Kumulatiivinen tulo	Kumulatiivinen tuloraja	Kumulatiivinen ennakonpidätys	Palkkakauden ennakonpidätys
Tammikuu	3000	3000	$24\ 000/364*30,33=1999,78$	$25\% *1999,78\ \% + 50\%*(3000-1999,78)=1000,06$	1000,06
Helmikuu	2000	5000	$24\ 000/364*60,66=3999,56$	$25\%*3999,56+ 50\%*(5000-3999,56)=1500,11$	1500,11-1000,06 = 500,05
Maaliskuu	3000	8000	$24\ 000/364*90,99=5999,34$	$25\%*5999,34+ 50\%*(8000-5999,34)=2500,17$	2500,17-1500,11 =1000,06
Huhtikuu	2500	10500	$24\ 000/364*121,32=7999,12$	$25\%*7999,12+ 50\%*(10500-7999,12)=3250,22$	3250,22-2500,17 =750,05

Sosiaaliturvamaksu (2,12 % vuonna 2011) peritään työntekijän bruttopalkasta, joka on sama kuin ennakonpidätyksen alainen palkka. Sosiaaliturvamaksu myös tilitetään ennakonpidätyksen kanssa. Työnantajan täytyy yleensä maksaa sosiaaliturvamaksu ennakonpidätyksen alaisista palkoista. Sosiaaliturvamaksu on maksettava, vaikka ennakonpidätystä toimitettaisiin. Ennakonpidätys voi jäädä toimittamatta esimerkiksi siksi, että palkansaajalla on verokortti, jonka mukainen ennakonpidätysprosentti on nolla. Sosiaaliturvamaksua ei tarvitse suorittaa esimerkiksi päivärahoista eikä kilometrikorvauksista. Sairausvakuutuslain mukaisista päivä- tai äitiysrahoista tai tapaturma- tai liikennevakuutuslain mukaisista päivärahoista ei tarvitse myöskään suorittaa sosiaaliturvamaksua.

3.2 Työeläkemaksu (TyEL)

Työeläkemaksu pidätetään osaksi työntekijän palkasta ja loput siitä maksaa työnantaja. Eläkemaksu on työntekijälle verotuksessa vähennyskelpoinen ja se tulee merkitä verovirastolle annettavaan vuosi-ilmoitukseen sekä työntekijälle annettavaan palkkatositteeseen.

Vuonna 2011 työntekijän eläkemaksu on 18-52-vuotiailla 4,7 prosenttia ja 53 vuotta täyttäneillä 6,0 prosenttia palkasta. Korotettua maksua peritään seuraavan kuukauden alusta, kun on täyttänyt 53 vuotta. Työnantajan osuus työeläkkeestä on sopimustyönantajalla 22,5 % ja tilapäisellä työnantajalla 23 %. Alle 18-vuotiasta työntekijää ei eläkevakuuteta eikä hänen palkastaan peritä eläkemaksua. Työntekijän eläke perustuu vuosiansioon, jonka työnantaja on ilmoittanut. TyEl-palkka on käytännössä sama kuin ennakonpidätyksen alainen palkka. Eläkemaksu on kuitenkin maksettava aina, vaikka ennakonpidätystä ei toimitettaisi palkasta.

Vakuutusmaksun perusteena olevaan palkkaan luetaan myös ylityökorvaukset, sunnuntai- ym. lisät, vuosilomapalkat, lomaltapaluuraha, lomakorvaukset työsuhteen päättyessä, luontoisedut (esim. auto-, puhelin- ja ateriaetu) sekä sairaus- ja tapaturmajen palkat. Eläkemaksua taas ei makseta verottomista matkakorvauksista, työkalukorvauksista eikä verottomista päivärahoista.

3.3 Yrittäjän eläkemaksu (YEL)

Eläkevakuutus turvaa yrittäjän toimeentulon yrittäjätoiminnan päättyessä työkyvyttömyyden tai ikääntymisen vuoksi. YEL- työtulo on vakuutuksen perustana. Työtulo perustuu työpanokseen, ei nostettuun palkkaan. Työtulon täytyy olla yrittäjän työpanoksen suuruinen, sillä eläkkeen määrä ja vakuutusmaksu lasketaan työtulon perusteella. Jos yrittäjän työpanos muuttuu, voidaan työtuloa tarkistaa ajassa eteenpäin. Työtulon määrä vaikuttaa myös esimerkiksi yrittäjän sairauspäivärahaan ja muihin vastaaviin sosiaaliturvaetuksiin. YEL-vakuutusmaksu on verovähennyskelpoinen kokonaisuudessaan.

Yrittäjän eläkelain mukainen vakuutus on pakollinen, kun yrittäjä täyttää eläkelainpiiriin kuulumisen edellytykset. Vakuutus on otettava kuuden kuukauden kuluessa yritystoiminnan alkamisesta. Vakuutuksen voi ottaa joko työeläkevakuutusyhtiöstä tai eläkekassasta, jos hänen alallaan sellainen toimii.

Yrittäjäksi katsotaan henkilö joka ei työskentele työ- tai virkasuhteessa. Muita edellytyksiä kuulumisessa lain piiriin ovat: 18-67 vuoden ikä, yritystoiminta kestänyt neljä kuukautta ja arvioitu työtulo on vuonna 2011 vähintään 6896,69 euroa vuodessa. Työttömyysturvanpiiriin pääsemiseksi työtulon raja on 8520,00 euroa vuodessa vuonna 2011. Vakuutuksen piiriin kuuluvat avoimen yhtiön yhtiömies ja kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiömies. Osakeyhtiössä johtavassa asemassa oleva henkilö, joka omistaa yli puolet yhtiöstä, on vakuutettava YEL:n mukaan.

YEL-vakuutusmaksu on samansuuruinen kaikissa eläkevakuutusyhtiöissä. Maksuprosentin määrää sosiaali- ja terveysministeriö vuosittain. Vuonna 2011 vakuutusmaksu on alle 53-vuotiaalla yrittäjällä 21,6 % työtulosta ja 22,9 % työtulosta 53 vuoden iän täyttämistä seuraavan vuoden alusta. YEL-maksusta saa alennusta 25 prosenttia neljän vuoden ajan ensimmäistä kertaa yrittäjäksi ryhtyvä henkilö. Yrittäjän eläke karttuu maksettujen YEL-maksujen perusteella. Jos maksuja on laiminlyöty ja maksuja on maksamatta.

3.4 Tapaturma-, työttömyys- ja ryhmähenkivakuutusmaksu

Työnantajan täytyy vakuuttaa työntekijänsä työtapaturman ja ammattitaudin varalta, jos työpäiviä kertyy yli 12 kappaletta kalenterivuoden aikana. Tapaturmavakuutuksen suuruus vaihtelee 0,3 - 0,8 prosentin välillä. Suuruus riippuu yrityksen toimialasta ja tapaturmariskistä. Tapaturmavakuutusmaksu lasketaan ennakonpidätyksen alaisista palkoista ja luontoiseduista. Työttömyysvakuutus on lakisääteisen tapaturmavakuutuksen liitännäisvakuutus. Sitä ei tarvitse ottaa, jos pakollista tapaturmavakuutustakaan ei tarvitse ottaa. Työttömyysvakuutusmaksu lasketaan samoista palkoista kuin tapaturmavakuutusmaksu. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on 0,75 prosenttia palkasta ja palkansaajan 0,40 prosenttia vuonna 2010.

Ryhmähenkivakuutus täytyy ottaa silloin, kun työnantajaa koskevassa työehtosopimuksessa on määräys siitä. Käytännössä vakuutus otetaan, vaikka työehtosopimukset eivät koskisikaan työnantajaa. Ryhmähenkivakuutus peritään tapaturmavakuutusmaksun yhteydessä. Keskimääräinen ryhmähenkivakuutusmaksu on noin 0,07 %. Tapaturma-, työttömyys- ja ryhmähenkivakuutukset tehdään yhdellä sopimuksella vakuutusyhtiön kanssa. Vakuutusyhtiöt laskuttavat jokaisesta vakuutuksesta erikseen ennakkomaksuja arvioidun tai edellisen vuoden palkkasumman perusteella. Ennako voidaan myös muuttaa palkkasumman muuttuessa vuoden aikana. Työnantaja pidättää palkanmaksun yhteydessä työntekijän osuuden työttömyysvakuutusmaksusta. Kalenterivuoden palkat ilmoitetaan vuosi-ilmoituksessa, joka on palautettava palkanmaksu vuotta seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä vakuutusyhtiölle.

Yrittäjä voi ottaa itselleen vapaaehtoisen tapaturmavakuutuksen, joka ulottuu sekä työttä vapaa-ajalle. Tapaturmavakuutuksen voi ottaa henkilö, joka ei ole tapaturmavakuutuslain mukaisessa työsuhteessa eli itsenäinen yrittäjä tai ammatinharjoittaja, yrityksessä työskentelevä ja johtavassa asemassa oleva osakeyhtiön toimihenkilö tai muussa yrityksessä ja yhteisössä vastaavassa asemassa oleva henkilö (osakeyhtiön toimitusjohtaja, joka yksin tai yhdessä perheenjäsenensä kanssa omistaa yli puolet osakkeista, kommandiittiyhtiön ainoa vastuunalainen yhtiömies jne.) sekä yksityisen työnantajan palveluksessa oleva ja tämän taloudessa vakinaisesti asuva perheenjäsen, jolla ei ole tapaturmavakuutuslain mukaan muuten oikeutta korvaukseen työtapaturman johdosta (yksityisen työnantajan puoliso, lapsi jne.). Vakuutusmaksun perusteena on vuosityöansio ja yrittäjän työn vaarallisuus, samaten kuin työntekijöidenkin vakuutuksessa.

Muista:

Ennakonpidätys ja sosiaaliturvamaksu ilmoitettava/maksettava palkanmaksu kuukautta seuraavan kuukauden 12.päivä

Tyel-ilmoitukset

Hanki vakuutusyhtiöstä tapaturma-, työttömyys- ja ryhmähenkivakuutukset, mikäli tarve vaatii

Yel-maksu, kun täytät lain piiriin kuulumisen edellytykset

Tärkeät maksuprosentit vuonna 2011	
Sosiaaliturvamaksu	2,12 %
TyEL	
-työntekijä 18-52v.	4,70 %
-työntekijä yli 53v.	6,00 %
-sopimustyönantaja	22,50 %
-tilapäinentyönantaja	23 %
YEL	
-alle 53v.	21,60 %
-yli 53v.	22,90 %
-aloittava yrittäjä alle 53v. 25 % alennus	16,20 %
-aloittava yrittäjä yli 53v. 25 % alennus	17,20 %
Tapaturmavakuutus	0,3-0,8 %
Työttömyysvakuutus	
-työnantaja	0,75 %
-työntekijä	0,40 %
Ryhmähenkivakuutus	n. 0,07 %

4 AUTO YRITYSTOIMINNASSA

Yleisesti ottaen paketti-, kuorma-, taksi- ja autokouluautojen kustannukset saadaan vähentää arvonlisäverotuksessa. Henkilöauton ja myös pakettiauton kustannukset voidaan vähentää vain silloin, kun auto on pelkästään liiketoiminnan käytössä, vähäinkin yksityiskäyttö estää arvonlisäveron vähentämisen kuluista. Auton ollessa yrityksen käyttöomaisuutta, se lasketaan yrityksen nettovarallisuuteen ja siitä tehdään vuosittain menojäännöspoisto.

4.1 Auton arvonlisävero

Jos henkilöautoa käytetään vähäisestikin yksityistaloudessa, ei siitä voida vähentää arvonlisäveroa. Arvonlisäverovähennys koskee yleensä vain takseja, autokouluautoja, pakettiautoja, kuorma-autoja, matkailuautoja ja muita erikoisautoja. Jos henkilöauto on työsuhdeauto tai sitä käytetään muutenkin yksityisajoihin, leasingvuokriin sisältyvää arvonlisäveroa ei voida vähentää. Näin ollen vähäinkin yksityisajo estää arvonlisäverojen vähennyksen autosta ja sen kuluista. Auton kuluja ovat esimerkiksi huollot, polttoaineet, korjaukset ja varaosat.

Yksityiskäytön säännökset koskevat myös takseja, kuorma-autoja ja pakettiautoja. Näiden autojen kohdalla hankintahinnan arvonlisävero voidaan vähentää yrityskäytön osalta. Kuitenkin jos autoa käytetään myös yksityisajoihin, tulisi sen osuus arvioida autoa ostettaessa. Näin ollen yksityisajoa koskeva osa arvonlisäveroista jää vähentämättä. Työsuhdeauton hankintahinta vähennetään arvonlisäveroineen poistojen avulla tuloverotuksessa. Tällöinkin poistot voi tehdä vain elinkeinotoimintaan liittyvien ajojen osalta, ellei ole kyse luontoisetuautosta.

4.2 Auton poistot

Auto on yrityksen käyttöomaisuutta. Yhtiömuotoiselle yritykselle asia on selvä, kun auto on ostettu yrityksen nimiin. Ammatin- ja liikkeenharjoittaja voi laittaa halutessaan auton kirjanpitoon, mutta se otetaan huomioon laskettaessa nettovarallisuutta vain, jos auton käytöstä yli puolet liittyy yritystoimintaan.

Auton hankintameno saadaan lisäämällä ostohintaan oston yhteydessä perityt toimitusmaksut. Ostohintaan sisältyvä arvonlisävero lasketaan hankintamenoon, jos ostaja ei saa vähentää arvonlisäveroa myynnin arvonlisäverosta. Rahoituskuluja kuten osamaksulisiä, korkoja ja muita vastaavia menoja ei lueta hankintamenoon vaan ne vähennetään vuosikuluina.

Autot ovat osa kalustoa silloin, kun on kyse muusta kuin ammattimaisesta liikenteessä käytettävistä autoista. Hankintameno poistetaan verotuksessa enintään 25 prosentin vuotuisella menojäännöspoistolla. Menojäännöksestä vähennetään myydyistä koneista ja laitteista saadut luovutushinnat.

4.3 Leasingsopimus

Leasingsopimus on vuokrasopimus. Vuokrattu auto ei ole käyttäjän omaisuutta, mutta siitä maksettu vuokra on vähennyskelpoinen kulu verotuksessa. Leasingsopimuksessa ensimmäinen erä on usein suuri. Verotuksessa se on usein vaadittu jaksotettavaksi koko sopimuskaudeksi.

Poikkeustilanteissa leasingsopimusta voidaan käsitellä samoin kuin osamaksukauppaa. Jos vuokrasopimuksen mukaan vuokra-auto täytyy lunastaa vuokrakauden päättyessä tai lunastushinta on niin alhainen, että koko kauppahinta katsotaan maksetuksi vuokran muodossa, on kyseessä kauppa. Tällaisessa tilanteessa autoa pidetään vuokralleottajan varoina ja hankintameno voidaan vähentää poistoina.

Leasingsopimuksessa sovitaan autolle jäännösarvo. Jos auto saadaan myytyä vuokrakauden päätyttyä sovittua jäännösarvoa suuremmalla hinnalla, vuokralainen saa hyvitystä auton hyvästä hoidosta. Hyvitys täytyisi oikaista maksetuista leasingmaksuista eli hyvitys pitäisi tulouttaa sopimuksen päättyessä.

4.4 Auton yksityiskäyttö

Auto kuuluu yksityisen elinkeinonharjoittajan elinkeinotoiminnan tulolähteeseen, jos sitä käytetään pääsääntöisesti vain elinkeinotoiminnassa. Jos yli puolet autolla ajetuista kilometreistä on elinkeinotoimintaa liittyviä, auto kuuluu elinkeinotoiminnan tulolähteeseen ja se otetaan huomioon laskettaessa nettovarallisuutta. Nettovarallisuuden perusteella määräytyy pääomatulona verotettava osuus ammatin tai liikkeen tuloksesta.

Yksityisen liikkeen- tai ammatinharjoittajan yksityisajoihin liittyvät kulut elinkeinotulolähteeseen kuuluvalla autolla eivät ole vähennyskelpoista menoa. Asunnon ja työpaikan väliset matkat ovat yksityisajoa. Nämä kustannukset vähennetään ansiotulosta omassa verotuksessa, huomioiden säädetyt edellytykset ja rajoitukset.

Yksityisajojen osuus auton kuluista ei ole vähennyskelpoista menoa henkilö- tai osakeyhtiölle. Yksityisajoihin kuuluva osuus saadaan, kun jaetaan auton kulujen kokonaismäärä ja auton vuotuinen poisto ajokilometrien yhteismäärällä ja saatu luku kerrotaan yksityisajojen kilometreillä. Yksityisajojen osuus joudutaan arvioimaan, jollei niitä pystytä luotettavasti muulla tavoin esittämään, esimerkiksi ajopäiväkirjalla.

Avoimessa ja kommandiittiyhtiössä yrittäjillä on mahdollista käyttää yrityksen omistamaa tai vuokraamaa autoa luontoisetuautona. Tällöin kaikki luontoisetuautosta tulevat kulut ovat kokonaan vähennyskelpoisia, koska autoetu verotetaan palkkana yhtiössä työskentelevältä henkilöltä, joka käyttää autoa yksityisajoihinsa. Samoin asia on osakeyhtiössä, jos osakas käyttää yhtiön autoa yksityisajoihinsa.

Asunnon ja työpaikan väliset kustannukset vähennetään samalla tavoin kuin ammatin- ja liikkeenharjoittajan kohdalla. Myös henkilöyhtiö omistama auto kuuluu elinkeinotoiminnan nettovarallisuuteen vain silloin, kun ajoista yli puolet on elinkeinotoimintaan kuuluvia. Luontoisetuauto taas kuuluu kokonaisuudessaan yhtiön nettovarallisuuteen. Nettovarallisuus määrittää yhtiön tuloksesta verotettavan pääomatulon suuruuden.

4.5 Oma auto yrityksen käytössä

Yksityisiin varoihin kuuluvan auton kulut ja poistot voidaan vähentää kirjanpidossa kuluina. Auto kuuluu yksityisiin varoihin, kun 50 % ajoista kuuluu muuhun kuin elinkeinotoimintaan. Kustannusten ollessa pienemmät kuin 0,46 euroa/kilometri, voi yrittäjä tehdä lisävähennyksen, jolloin vähennyksen määrä on 0,46 euroa/km (vuonna 2011). Kustannukset voidaan vähentää myös todellisten kustannusten mukaan. Ajokilometrit täytyy selvittää ajopäiväkirjalla.

Kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiömies, avoimen yhtiön osakas tai osakeyhtiön osakas voi laskuttaa yhtiötä oman auton käytöstä yhtiön ajoihin. Tällöin verovapaa kustannuksen korvaus on 0,46 euroa/kilometri. Korvauksen saamiseksi on tehtävä matkalasku, josta tehdään merkinnät palkkakirjanpitoon ja vuosi-ilmoitukseen.

4.6 Päivärahan ja kilometrikorvauksen edellytykset

Päivärahan on oikeutettu silloin, kun erityinen työn tekemisaika on yli 15 kilometrin päässä varsinaisesta työpaikasta tai asunnosta, riippuen kummasta matka on tehty. Päivärahan suuruus riippuu työmatkaan käytetystä ajasta.

Seuraavaan taulukkoon on koottu päivärahan suuruuden määrittävät tekijät.

TAULUKKO 1. Päivärahan määrät vuonna 2011.

Työmatkan kestoaika	Päivärahan enimmäismäärä, euro
yli 6 tuntia (osapäiväraha)	16,00
yli 10 tuntia (kokopäiväraha)	34,00
matkaan käytetty aika ylittää viimeisen täyden matkan vuorokauden:	
vähintään 2 tunnilla	16,00
yli 6 tunnilla	34,00

Yrittäjän yksityisiin varoihin kuuluvalla autolla tehdyt elinkeinotoimintaan liittyvän matkan kustannukset saadaan vähentää syntyneiden kustannusten mukaan. Näitä kustannuksia ovat esimerkiksi polttoaine-, huolto- ja vakuutuskulut. Mikäli auton kuluja ei vähennetä kirjanpidossa, voidaan kuluina vähentää elinkeinotoiminnan ajojen määrä kerrottuna kilometrikorvauksella 0,46 euroa/km. Elinkeinotoiminnan ajokilometrit tulee merkitä ajopäiväkirjaan, jonka mukaan vähennykset voidaan tehdä. Ajopäiväkirjasta tulee käydä ilmi ajon alkamis- ja päättymisajankohta, alkamis- ja päättymispaikka sekä ajoreitti, matkan pituus ja ajon tarkoitus.

Yritys voi halutessaan korvata yrittäjälle työmatkakulut toteutuneiden kulujen mukaan. Tällöin yrittäjien täytyy laatia matkalaskunsa (Liite 3) huolella, jotta mahdollisen verotarkastuksen yhteydessä verottaja ei katso päivärahojen olevan verotettavaa palkkaa tai peiteltyä osinkoa. Päivärahan maksamisen edellytyksiä ovat seuraavat seikat:

- matkan alkaminen ja päättyminen päivämäärien ja kellon aikojen kera
- matkan kohde ja tarkoitus
- kulkuneuvo
- matkareitti
- matkan kustannukset eriteltyinä
- ulkomaille tehtyjen matkojen osalta tiedot maasta, jossa matkavuorokausi on päättynyt
- kilometrikorvauksia varten käytetyt kilometrimäärät ja yksikköhinnat

Auton hankintaa suunnitellessasi ota huomioon seuraavat seikat:

- *tuleeko ajokilometrejä yli puolet liiketoimintaan vai olisiko yksityiskäytön osuus suurempi, jolloin auton kulut eivät olisi vähennyskelpoisia*
- *auto kuuluu nettovarallisuuteen vain silloin, kun ylipuolet ajoista on liiketoimintaan liittyviä*
- *voiko arvonalisäveroa vähentää vai ei*
- *myös oman auton kulut ja poistot voidaan vähentää liiketoimintaan liittyvien ajojen osalta*
- *leasing-sopimus on yksi hyvä vaihtoehto hankkia yrityksen käyttöön auto, sillä sen vuokratulot saadaan vähentää verotuksessa*

LÄHTEET

Arvonlisäverolaki 30.12.1993/1501.

Eläketurvakeskus 2010. Eläkevakuutus keskeinen osa yrittäjän turvaverkkoa.
Hakupäivä 16.12.2010

<http://www.etk.fi/Page.aspx?Section=40990>

Eläketurvakeskus 2011. Yrittäjän työtulo kertoo työpanoksesta. Hakupäivä 3.6.2011

<http://www.etk.fi/Page.aspx?Section=40994>

Etera 2010a. Työntekijän eläkemaksu. Hakupäivä 16.12.2010

https://www.etera.fi/fi/oma_elaketurva/tietoa_elaketurvasta/tyontekijan_elakemaksu/Sivut/Default.aspx

Etera 2010b. Mistä palkoista maksat eläkemaksun?. Hakupäivä 16.12.2010

https://www.etera.fi/fi/tyel/tyel-maksut/mista_maksut/Sivut/Default.aspx

Holopainen, T. 2010. Yrityksen perustamisopas. Käytännön perustamistoimet. Helsinki: Edita Prima Oy.

Joki-Korpela, T., Jokinen, M., Klemola, A., Kontu, J. & Vilppula, T. 2009. Käytännön arvonlisäverotus. Uudet säännökset. Keuruu: Otava.

Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336.

Koponen J. 2010. Yrittäjän verokäsikirja. Vantaa: Hansaprint Direct Oy.

Suomen Taloushallintoliitto ry. 2009. Kirjanpidon ABC eli mitä jokaisen pitäisi tietää kirjanpidosta. Hakupäivä 14.10.2010

http://www.talouhallintoliitto.fi/tilitoimistot/kirjanpidon_abc/

Tapiola. Yrittäjien tapaturmavakuutus. Hakupäivä 30.3.2011

http://www.tapiola.fi/www/Yritysasiakkaat/Henkilosto/Tyotapaturmavakuutus/Yrittajien_tapaturmavakuutus/etusivu.htm

Tilitoimisto Ellax 1995. Usein kysyttyä. Hakupäivä 21.10.2010

<http://ellax.fi/faq.html>

Verohallinto 2003. Laskua koskevat vaatimukset arvonlisäverotuksessa. Hakupäivä 21.10.2010

http://www.vero.fi/default.asp?path=5,40,87&article=2423&domain=VERO_MAIN

Verohallinto 2010a. Aloittavan yrittäjän kysymyksiä arvonlisäverosta. Hakupäivä 20.12.2010

<http://vero.fi/download.asp?id=7436;97466>

Verohallinto 2010b. Arvonlisäverottoman vähäisen toiminnan raja 8 500 euroa. Hakupäivä 18.12.2010

http://www.vero.fi/?path=5,40,89&article=8886&domain=VERO_MAIN&language=FIN

Verohallinto 2010c. Henkilöasiakkaan vero-opas 2011. Hakupäivä 3.2.2011

<http://portal.vero.fi/public/default.aspx?uielementsiz=2&nodeid=8341>

Verohallinto 2010d. Päivärahat 2011. Hakupäivä 28.12.2010

http://www.vero.fi/?article=9673&domain=VERO_MAIN&path=5,40,90&language=FIN

Verohallinto 2011a. Kausiveroilmoituksen täyttöopas 2011. Hakupäivä 30.3.2011

<http://vero.fi/nc/doc/download.asp?id=8038;382862>

Verohallinto 2011b. 3 Elinkeinoverotus. Hakupäivä 5.2.2011

http://vero.fi/default.asp?path=5,40,437&article=9773&domain=VERO_MAIN#toka

LIITTEET

Liite 1 Esimerkki laskusta

Liite 2 Kausiveroilmoitus

Liite 3 Matkalasku

LIITE 1

LIITE 1

LASKU 1234
 Laskun pvm 1.1.2011
 Asiakastunniste 111
 Maksuehto 7 pv netto
 Eräpäivä 8.1.2011
 Viivästyskorko 11 %

Ostaja Oy
 Kuvatie 3
 90830 Kiviniemi

Tuote	Määrä	Yksikkö	Veroton yksikköhinta	Verokanta	Yhteensä
Työkalusarja	1	kpl	100,00 €	23 %	100,00 €
Saha	1	kpl	12,00 €	23 %	12,00 €
Arvonlisäveroton hinta yhteensä					112,00 €
Arvonlisävero 23 %					25,76 €
Rakennusopas	1	kpl	20,00 €	9 %	20,00 €
Arvonlisäveroton hinta yhteensä					20,00 €
Arvonlisävero 9 %					1,80 €

Laskun summa ilman alv 132,00 €
 Arvonlisävero 27,57 €
Lasku yhteensä 159,57 €

Myyjä Oy
 Lintutie 1
 00150 Myyrmäki

Puhelin: 045 223 4563
 Y-tunnus: 3920393-1
 Kotipaikka: Myyrmäki

Pankkiyhteys:
 PANKKI 123456-65432

Tyhjennä lomake

Lomake palautetaan osoitteeseen:

VEROHALLINTO
Kausiveroilmoitusten optinen lukupalvelu
PL 5000
00053 VERO

KAUSIVEROILMOITUS

Jos korjaatte aiemmin ilmoitettuja tietoja,
ilmoittakaa vain muutosten määrät.

K

Verovelvollisen nimi	010 Y-tunnus tai henkilötunnus

ARVONLISÄVERON TIEDOT

TYÖNANTAJASUORITUSTEN TIEDOT

41

050 Ilmoitusjakso				052 Kohdekausi	053 Vuosi	050 Ilmoitusjakso				052 Kohdekausi	053 Vuosi
Kuu- kausi	Nejän- nesvuosi	Vuosi				Kuukausi	Neljännesvuosi				
				euro	snt					euro	snt
Vero kotimaan myynnistä verokannoittain						601 Ennakkopidätyksen alaiset palkat ja muut suoritukset					
301	23 %:n vero					602 Toimitettu ennakkopidätys					
302	13 %:n vero					605 Lähdeveron alaiset palkat ja muut suoritukset					
303	9 %:n vero					606 Lähdevero palkoista yms.					
305	Vero tavaraostoista muista EU-maista					609 Sosiaaliturvamaksun alaiset palkat					
306	Vero palveluostoista muista EU-maista					610 Maksettava työnantajan sosiaaliturvamaksu					
318	Vero rakentamispalvelun ostoista 1.4.2011 alkaen (käännetty verovelvollisuus)					Ei palkanmaksua					
307	Kohdekauden vähennettävä vero					054 Kohdekausi -alku	055 Vuosi	056 Kohdekausi -loppu	057 Vuosi		
K	Alarajahuojennuksen määrä (siirretään kohdasta 317)										
308	Maksettava vero / Palautukseen oikeuttava vero (-)					Arvonlisäveron alarajahuojennukseen oikeutettu täyttää					
309	0-verokannan alainen liikevaihto									euro	snt
311	Tavaroiden myynnit muihin EU-maihin					315 Alarajahuojennukseen oikeuttava liikevaihto					
312	Palveluiden myynnit muihin EU-maihin					316 Alarajahuojennukseen oikeuttava vero					
313	Tavaraostot muista EU-maista					317 Alarajahuojennuksen määrä					
314	Palveluostot muista EU-maista										
319	Rakentamispalvelun myynnit 1.4.2011 alkaen (käännetty verovelvollisuus)										
320	Rakentamispalvelun ostot 1.4.2011 alkaen (käännetty verovelvollisuus)										
Ei alv-toimintaa											
054 Kohdekausi -alku	055 Vuosi	056 Kohdekausi -loppu	057 Vuosi								

Päiväys	Allekirjoitus ja nimen selvennys	042 Puhelin

VEROH 4001/1 1.2011

Tulosta lomake

Tyhjennä lomake

Käytä vain alkuperäistä lomaketta
(ei lomakkeesta otettua kopiota eikä pienennettynä
tulostusalueeseen,
muutoin lomakkeen optinen luku ei onnistu).

K

MATKALASKU

Matkan kohde	Helsinki
Matkan tarkoitus	Rakennusmessut
Matka alkoi pvm. & kellon aika	1.2.2011 klo 06.30
Matka päättyi pvm. & kellon aika	3.2.2011 klo. 18.30
Reitti	Oulu-Helsinki
Kulkuneuvo	Lentokone
Matkan kustannukset eriteltyinä	
lentolippu	120 €
pääsylippu messuille	10 €
ruokailu	50 €
Ulkomailla maa, jossa matkavuorokausi päättynyt	
	35km * 0,46 = 16,10
Kilometrit yksikköhintoineen	€
Kustannukset yhteensä	196,10 €